

ENONTEKIÖ

TALOUSARVIO 2027
JA
TALOUSSUUNNITELMA 2028-2029

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2027 4
JOHDANTO 6
ASIAKIRJAN TARKOITUS 6
TALOUSARVION RAKENNE 6
TALOUSARVION SITOVUUS 6
TILIVELVOLLISET 7
TALOUSARVION SEURANTA 7
1 YLEINEN OSA - YHTEISET TAVOITTEET JA TALOUS 8
KUNNAN TULOPOHJA 8
VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET 8
VUOSIKATE 9
KUNNAN ARVIOITUJEN TULOJEN JA MENOJEN SUHTEELLISET OSUUDET 11
KUNNAN NETTOINVESTOINNIT, VUOSIKATE JA POISTOT 12
LAINAT 12
ARVIO VUODEN 2026 TALOUSARVION TOTEUTUMISESTA 12
YHTEENVETO TALOUDEN LUVUISTA 13
KUNTAKONSERNIN YHTEISET TAVOITTEET 14
ENONTEKIÖN KUNNAN STRATEGIA 14
2 KÄYTTÖTALOUSOSA 18
Kunnanhallitus 20
Hallinto 23
Ympäristöterveydenhuolto 28
Elinvoimalautakunta 30
Elinvoima ja kehittäminen 32
Infrastruktuuri 37
Hyvinvointilautakunta 41
Opetustoimi 43
Varhaiskasvatus 46
Kulttuuri, nuoriso ja vapaa-aika 49
Työllisyys 53
Ateria- ja puhtauspalvelut 56
3 TULOSLASKELMAOSA 59
4 INVESTOINTIOSA 61
5 RAHOITUSOSA 65
6 TYTÄRYHTIÖT 66
Enontekiön Vesihuolto Oy 66
Yhtiön tehtävä 66

Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot 66
Henkilöstö 67
Talous ja tunnusluvut 67
Enontekiön Liikekiinteistöt Oy 68
Yhtiön tehtävä 68
Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot 68
Henkilöstö 69
Talous ja tunnusluvut 69
Kiinteistö Oy Enontekiön kunnan asunnot 70
Yhtiön tehtävä 70
Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot 70
Henkilöstö 71
Talous ja tunnusluvut 71
Enontekiön Lentoasema Oy 72
Yhtiön tehtävä 72
Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot 72
Henkilöstö 73
Talous ja tunnusluvut 74
ENF Infra Oy 75
Yhtiön tehtävä 75
Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot 75
Henkilöstö 75
Talous ja tunnusluvut 75

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2027

Vuoden 2027 talousarviota valmistellaan maailmantilanteessa, jossa epävarmuus on tullut osaksi jokapäiväistä elämää. Sodat, kansainväliset jännitteet ja talouden muutokset vaikuttavat myös pieniin kuntiin. Maailmalla syntyvät laineet lyövät Enontekiön kuntaankin. Ne näkyvät kunnan menoissa, yritysten toimintaedellytyksissä ja kuntalaisten arjessa.
Energian kallistuminen lisää kiinteistöjen ylläpidon, liikkumisen ja palvelujen tuottamisen kustannuksia. Myös korkotason kehitykseen liittyy epävarmuutta, ja kunnille epäsuotuisa kehitys kaventaisi entisestään talouden liikkumavaraa. Pitkien etäisyyksien kunnassa kustannusten nousun vaikutuksia on vaikea väistää.

Enontekiöllä erityinen huoli liittyy matkailuun, joka on kunnalle merkittävä elinkeino ja työllistäjä. Energian hinnan nousu kasvattaa matkailuyritysten kustannuksia ja voi samalla kallistaa matkustamista. Huolena on, miten tämä vaikuttaa matkailijoiden mahdollisuuksiin ja haluun tulla Enontekiölle. Matkailun kehitys heijastuu laajasti myös muiden paikallisten yritysten toimintaan, työllisyyteen ja kunnan verotuloihin. Meidän on seurattava tilannetta tarkasti ja huolehdittava niistä toimintaedellytyksistä, joihin kunta voi omilla päätöksillään vaikuttaa.
Julkisen talouden vaikeudet tuntuvat kunnissa myös valtionosuuksien leikkauksina. Kuntien odotetaan turvaavan palvelut ja vahvistavan alueensa elinvoimaa samalla, kun käytettävissä oleva rahoitus kiristyy. Pienessä kunnassa henkilöstö ja taloudelliset voimavarat ovat rajalliset. Siksi valtion päätösten vaikutuksia on arvioitava myös niiden kuntien näkökulmasta, joissa palvelut järjestetään pienelle väestölle laajalla alueella.

Hankintalain muutos on teettänyt kunnissa paljon työtä. Erityisesti tieto- ja viestintätekniikan palvelujen järjestäminen haastaa pieniä kuntia sekä osaamisen että kustannusten näkökulmasta. Palvelujen kilpailuttaminen ja mahdolliset järjestelyjen muutokset vaativat asiantuntemusta, jota pienellä kunnalla ei välttämättä ole omassa organisaatiossaan riittävästi. Muutoksissa on kyettävä turvaamaan myös palvelujen jatkuvuus ja tietoturva. Uudistusten onnistumista tulee arvioida sen perusteella, miten ne toimivat kuntien käytännön arjessa.
Näiden haasteiden keskellä olemme päättyvän vuoden aikana tehneet työtä Enontekiön oman tulevaisuuden hyväksi. Uusi kuntastrategia, Enontekiö 2031, on syntynyt aktiivisen osallistumisen pohjalta. Aineistoa on kerätty kyläparlamenteissa, työpajoissa ja kyselyissä sekä monissa yhteisissä keskusteluissa. Olemme halunneet tehdä omannäköisen asiakirjan ja kirjoittaa sellaiset nuotit, jotka me varmasti tulevina vuosina kykenemme myös soittamaan.
Strategian sisältö on rakennettu täällä, omista lähtökohdistamme. Ulkopuolisen konsulttiavun käyttö on rajautunut kerätyn aineiston yhteensovittamiseen. Mielestäni olemme saaneet aikaan erittäin hyvän kokonaisuuden. Siinä näkyvät kuntalaisten ajatukset, Enontekiön vahvuudet ja ne asiat, joissa meidän on vielä parannettava.

Kunnanhallituksen ehdotus tunnuslauseeksi **”Enontekiö – son Suomen Monaco”** herätti keskustelua yli odotusten. Saimme runsaasti ehdotuksia tunnuslauseeksi, mutta vielä arvokkaampia olivat näkemykset itse strategian sisällöstä. Asiakirjan tavoitteet ja niiden toteuttaminen ovat lopulta tunnuslausetta ja visiota tärkeämpiä. Oli todella hienoa nähdä, että kuntalaiset vastasivat kunnanhallituksen toiveeseen ja ottivat aktiivisesti kantaa kunnan tulevaisuuden puolesta. Tästä osallistumisesta haluan esittää lämpimän kiitoksen.
Vuoteen 2027 liittyy odotuksia myös elinvoiman kehittämisessä. Kunnanhallitus on selkeyttänyt tehtävää muuttamalla aiemman, hieman epäselvän virkanimikkeen **elinvoima- ja kehittämisjohtajaksi.** Tavoitteena on saada virkaan osaava ja kokenut henkilö viimeistään alkuvuodesta. Selkeä tehtävä ja vahva osaaminen antavat hyvät lähtökohdat yritysyhteistyölle ja kunnan kehittämistyölle.
Uuden kuntastrategian painopisteet ovat Hyvä arki pitkien etäisyyksien kunnassa, Puhdas luonto arvokkaana pääomana, Rajaton elinkeinoelämä ja Korkealla kotona. Vuoden 2027 talousarvio on ensimmäinen, jossa

nämä painopisteet ja niihin liittyvät avaintulokset näkyvät toimialojen tavoitteissa.
Strategiatyön onnistumisesta kertoo mielestäni se, että selkeiden tavoitteiden ja mittareiden laatiminen on ollut suhteellisen helppoa. Kun yhteinen suunta on ymmärrettävä, myös vuosittaiset tehtävät on helpompi määritellä. Tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit asetetaan aina vuodeksi kerrallaan. Samalla niiden tulee viedä meitä kohti tilannetta, jossa strategian avaintulokset on saavutettu vuonna 2031.
Vuonna 2027 ryhdymme konkreettisiin toimenpiteisiin muun muassa asuntotilanteen parantamiseksi, koulutuksen kehittämiseksi ja rakentamisvalmiiden tonttien määrän lisäämiseksi. Nämä asiat liittyvät tiiviisti toisiinsa. Asunnot, koulutus ja rakentamisen mahdollisuudet tukevat yritysten toimintaa, työntekijöiden saamista ja ihmisten mahdollisuuksia asettua Enontekiölle.
Emme voi päättää maailmantilanteen kehityksestä, mutta voimme päättää, miten rakennamme oman kuntamme tulevaisuutta. Vuoden 2027 talousarvio vie yhteisesti laaditut nuotit käytännön työhön. Tavoitteena on, että täällä Enontekiöllä on hyvä elää, tehdä työtä ja rakentaa tulevaisuutta myös tulevina vuosina.

JOHDANTO

ASIAKIRJAN TARKOITUS

Kuntalain mukaan kunnanvaltuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Talousarviossa on otettava huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

TALOUSARVION RAKENNE

Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, tuloslaskelman, rahoituksen ja investointien näkökulmista. Talousarviossa tulee osoittaa riittävät resurssit asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi sekä osoittaa, miten toiminta ja investoinnit rahoitetaan. Suunnitelmien tulee turvata kunnan tehtävien hoitaminen niin, että kunnan talouden tasapaino voidaan säilyttää suunnittelukauden aikana. Talousarvion laadinnassa on otettu huomioon kuntakonsernin näkökulmaa talouden vastuissa ja velvoitteissa sekä toiminnan ja talouden tavoitteissa. Talousarviossa on osio tytäryhtiöille.

Taloussuunnitelman rakennetta noudatetaan myös tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa.

TALOUSARVION SITOVUUS

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että talousarvio ja -suunnitelma toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarviossa valtuusto hyväksyy talousarviovuoden sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio on oikeudellisesti sitova, mutta taloussuunnitelma on vain ohjeellinen.

Taloussuunnitelma on kuitenkin kunnan viranomaisia ja viranhaltijoita toiminnallisesti velvoittava asiakirja. Se ohjaa talousarviovalmistelua. Siitä saa poiketa vain perustellusta syystä. Taloussuunnitelman velvoittavuus korostuu myös alijäämän kattamissäädösten myötä.

Talousarvion käyttötalousosassa valtuustoon nähden sitovia ovat toimielimien (kunnanhallitus, elinvoimalautakunta ja hyvinvointilautakunta) toimintakate (netto). Tuloslaskelmaosassa sitovaa on tilikauden nettotulos (tilikauden ylijäämä).

Talousarvion investointiosassa valtuustoon nähden sitovia ovat määritellyt investoinnit hankkeittain. Investointiosassa nettomeno hankkeittain sitoo valtuustoon nähden. Rahoitusosassa sitovia valtuustoon

nähden ovat tuloerien ja määrärahojen luonteiset erät.

Talousarvioon hyväksytyt toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sitovat valtuustoa alempia viranomaisia samalla tavoin kuin määräraha. Tavoitteiden muuttaminen kesken vuoden edellyttää myös valtuuston päätöstä.

TILIVELVOLLISET

Tilivelvollisia ovat seuraavien toimielinten jäsenet: kunnanhallitus, tarkastuslautakunta, hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta ja keskusvaalilautakunta. Tilivelvolliset viranhaltijat ovat seuraavat: Kunnanjohtaja, sivistysjohtaja ja tekninen johtaja.

TALOUSARVION SEURANTA

Talousarvion seuranta toteutetaan hallintosäännön mukaisesti. Toimielimet/toimialat seuraavat talousarvion toteutumista kuukausittain. Toiminnan ja talouden toteutumisesta raportoidaan ao. toimielimille ja kunnanhallitukselle talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa päätetyllä tavalla.

1 YLEINEN OSA - YHTEISET TAVOITTEET JA TALOUS

KUNNAN TULOPOHJA

Vuonna 2027 Enontekiön kunnan verotulojen odotetaan kasvavan yhteisövero- ja kiinteistöverotulojen kasvusta johtuen noin 280 tuhatta euroa vuoteen 2026 nähden. Kunnallisverotulojen ennakoidaan olevan vuoden 2026 tasolla. Kunnan tuloveroprosenttiin ja kiintteistöveroprosentteihin ei tehdä muutoksia vuodelle 2027. Valtionosuuksien ennakoidaan jäävän vuonna 2027 noin 200 tuhatta euroa edellisvuotta pienemmiksi. Rahoitustuottojen ja -kulujen yhteismäärän arvioidaan jäävän noin 150 tuhatta euroa vuotta 2026 alemmalle tasolle johtuen korkokulujen kasvusta. Toimintatuottojen arvioidaan pysyvän vuoden 2026 tasolla. Kokonaisuutena kunnan tulopohjassa vuonna 2027 ei ole merkittävää muutosta edellisvuoteen nähden. Tulopohja on noin 12 miljoonaa euroa.

Enontekiön tulopohja vuonna 2027 on kohtuullisen vakaa ja ennakoitavissa, mutta ei sellaisenaan riittävä vastaamaan kaikkiin menojen nousupaineisiin ilman talouden tasapainottamista ja menojen hallittua sopeuttamista. Investointien priorisointi, palvelurakenteen kustannustehokkuuden lisääminen ja kunnan omien tulojen kehittäminen nousevat keskeisiksi tekijöiksi, kun pyritään saamaan kunnan talous kestävälle pohjalle.

VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET

Kunnan verotulot muodostuvat kunnallisverosta, yhteisöverosta ja kiinteistöverosta.

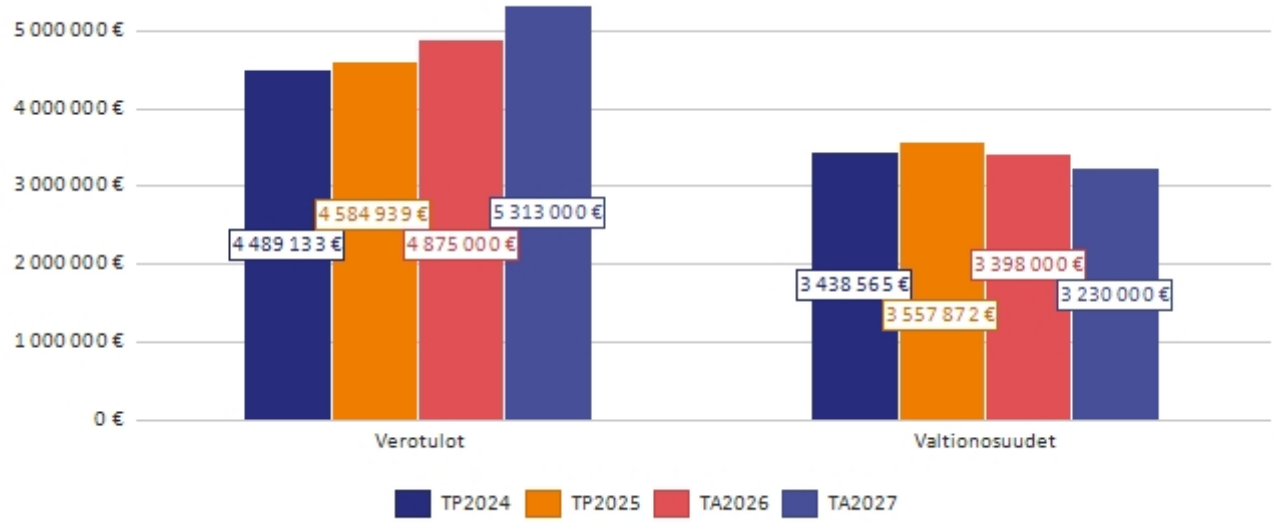
Kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 11.11.2026 pitää vuoden 2027 kunnan tuloveroprosentin ja kiinteistöveroprosentit saman suuruisina kuin vuonna 2026.

Vuoden 2027 tuloveroprosentti on 8,7 % ja kiinteistöveroprosentit ovat alla olevan taulukon mukaiset.

Kiinteistöveroprosentit	Vaihteluvälit 2027 (KiinteistöveroL)	ENONTEKIÖ 2026	ENONTEKIÖ 2027
Yleinen/ rakennukset	0,93-2,00	1,05	1,05
Yleinen/ maapohja	1,30-2,00	1,31	1,31
Vakituiset asuinrakennukset	0,41-1,00	0,65	0,65
Muut kuin vakituiset asuinrakennukset	0,93-2,00	1,25	1,25
Rakentamattomat rakennuspaikat	2,00-6,00	6,00	6,00
Voimalaitokset	enintään 3,10	0,93	0,93
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00-2,00	0,00	0,00

Vuonna 2027 verotuloja arvioidaan kertyvän 5,313 miljoonaa euroa. Kunnallisveron tuotoksi vuonna 2027 arvioidaan 3,222 miljoonaa euroa, yhteisöveron tuotoksi 0,737 miljoonaa euroa ja kiinteistöveroja arvioidaan saatavan 1,354 miljoonaa euroa.

Vuonna 2027 valtionosuuksia arvioidaan saatavan 3,230 miljoonaa euroa.

Verotulot ja valtionosuudet (1 000 €)	TP 2024	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Verotulot	**4 489**	**4 585**	**4 875**	**5 313**
Kunnan tulovero	2 946	2 981	3 065	3 222
Kiinteistövero	1 091	1 100	1 284	1 354
Osuus yhteisöveron tuotosta	451	504	526	737
Valtionosuudet	**3 439**	**3 558**	**3 398**	**3 230**

VUOSIKATE

Toimintakatteen jälkeen esitettävien verotulojen, valtionosuuksien ja rahoitustuottojen ja -kulujen jälkeen muodostuva vuosikate on 636 tuhatta euroa positiivinen. Poistojen, satunnaisten erien ja poistoeron muutoksen jälkeen talousarviovuoden 2027 tilikauden arvioidaan olevan tuhat euroa ylijäämäinen.

Vuonna 2028 vuosikatteen arvioidaan olevan 622 tuhatta euroa ja vuoden 2029 arvio on 859 tuhatta euroa. Vuosiin 2028 ja 2029 sisältyy epävarmuutta mm. valtionosuusjärjestelmän muutoksen vuoksi.

Talouden tasapainon tärkein arviointikriteeri on vuosikate. Vuosikate ilmoittaa rahoitusylijäämän sen jälkeen, kun käyttötalouden nettomenot ja rahoituksen nettomenot on rahoitettu. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä.

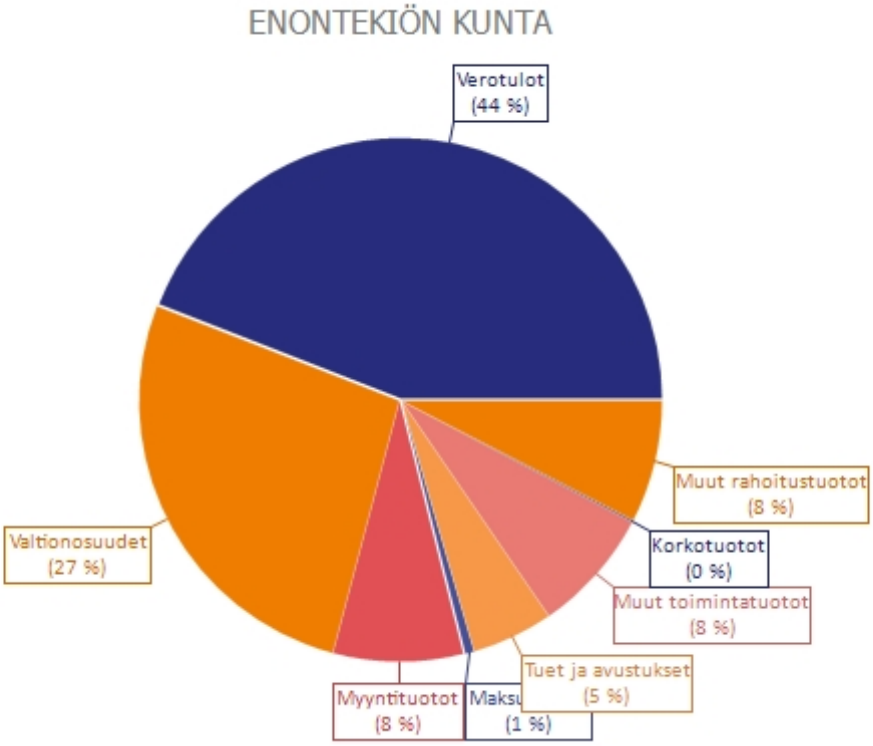
Kuntaliitto on luonut seuraavat kriteerit tulorahoituksen riittävyyden eli vuosikatteen tason arvioinnille:

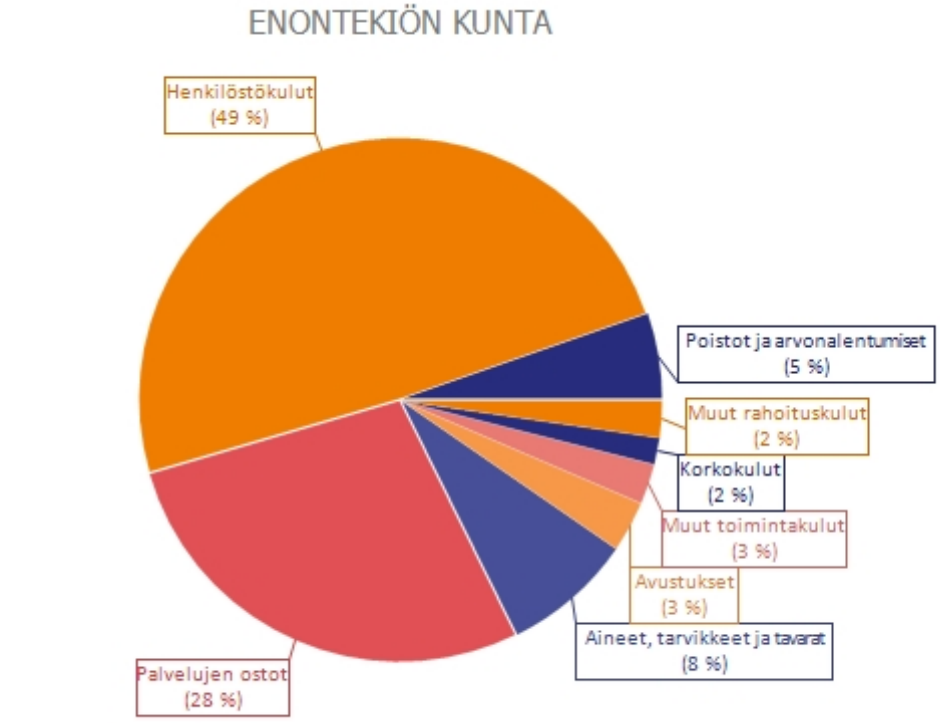
1. Vahva talous - Vuosikate riittää investointien nettomenon ja lainojen lyhennysten rahoittamiseen.
2. Tasapainossa oleva talous - Vuosikate riittää lainojen lyhennysten ja suunnitelman mukaisten poistojen eli korvausinvestointien rahoittamiseen.
3. Hyväksyttävän alarajalla oleva talous - Vuosikate on yhtä suuri kuin suunnitelman mukaiset poistot eli vuosikate riittää korvausinvestointien, mutta ei kokonaan lainojen lyhennysten rahoittamiseen
4. Heikkenevä talous - Vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos poistojen jälkeen

negatiivinen. Tällöin vuosikatteella ei pystytä rahoittamaan suunnitelman mukaisia poistoja kokonaan eikä lainojen lyhennyksiä ollenkaan.

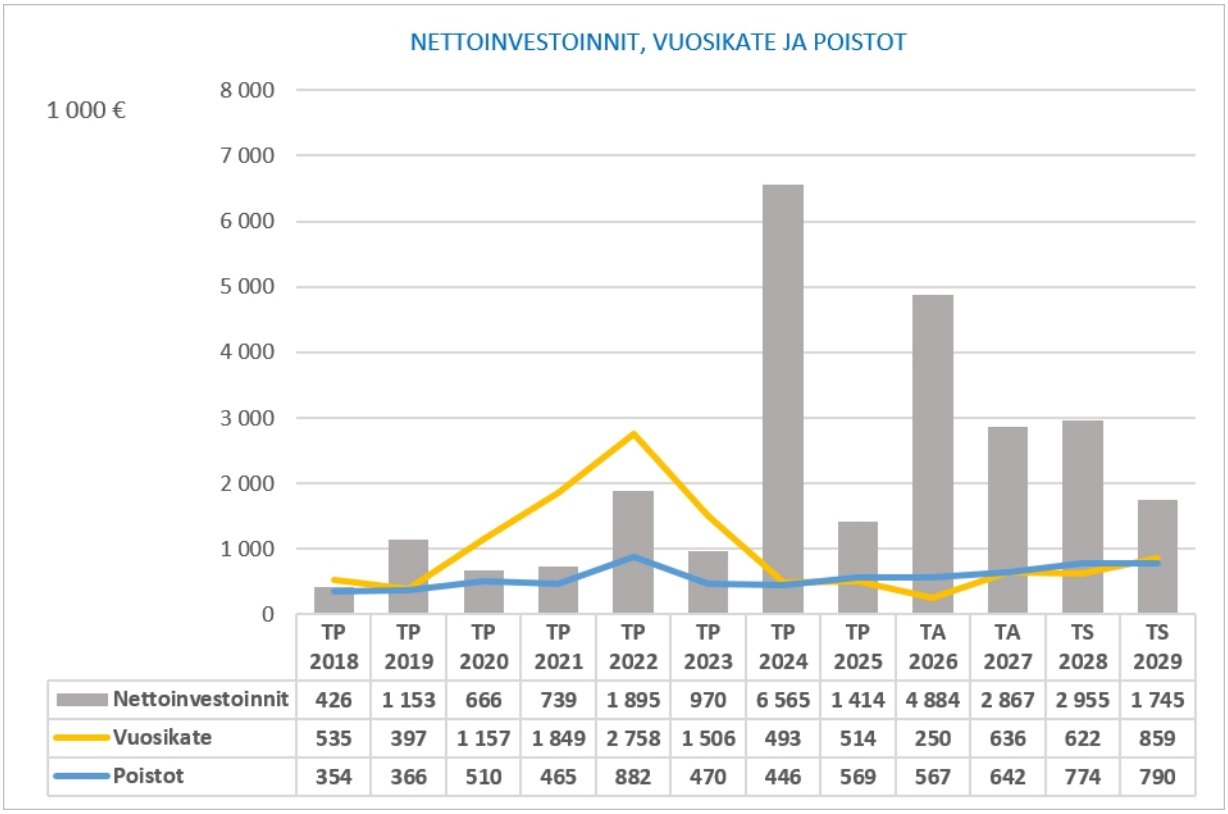
5. Kriisitalous - Vuosikate on negatiivinen, jolloin käyttö- ja rahoitusmenojen rahoittamiseen joudutaan ottamaan vierasta pääomaa.

KUNNAN ARVIOITUJEN TULOJEN JA MENOJEN SUHTEELLISET OSUUDET

KUNNAN NETTOINVESTOINNIT, VUOSIKATE JA POISTOT

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Nettoinvestoinnit	426	1 153	666	739	1 895	970	6 565	1 414	4 884	2 867	2 955	1 745
Vuosikate	535	397	1 157	1 849	2 758	1 506	493	514	250	636	622	859
Poistot	354	366	510	465	882	470	446	569	567	642	774	790

LAINAT

Vuosina 2027-2029 Enontekiön kunta velkaantuu noin 7,6 miljoonan euron nettoinvestointitarpeen vuoksi. Investointien rahoitus on suunniteltu katettavan pääosin lainarahoituksella. Vuonna 2027 pitkäaikaisten lainojen määrän arvioidaan nousevan noin 2,7 miljoonaa euroa vuodesta 2026 ja lainamäärä vuoden 2027 lopussa arvioidaan olevan noin 9,0 miljoonaa euroa, joka on noin 5 070 €/ asukas. Vuosina 2028-2029 lainamäärän lisäys olisi noin 3,1 miljoonaa euroa ja lainamäärä vuoden 2029 lopussa noin 12,1 miljoonaa euroa.

ARVIO VUODEN 2026 TALOUSARVION TOTEUTUMISESTA

Tilinpäätöksen 2026 ennustetaan toteutuvan noin 100 tuhatta euroa ylijäämäisenä, mikä olisi noin 400 tuhatta euroa talousarviota parempi.

YHTEENVETO TALOUDEN LUVUISTA

ENONTEKIÖN KUNTA

Yhteenveto talouden luvuista	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Asukasluku	1 813	1 770	1 764	1 767	1 720	1 766
Tulovero-%	21,25%	8,61%	8,6%	8,6%	8,7%	8,7%
Kiinteistövero-%						
Yleinen	1,05%	1,05%	1,05%	1,05%	1,05%	1,05%
Maapohja			1,30%	1,30%	1,31%	1,31%
Vakituiset asunnot	0,55%	0,55%	0,55%	0,55%	0,65%	0,65%
Muut asuinrakennukset	1,15%	1,15%	1,15%	1,15%	1,25%	1,25%
Voimalaitokset	0,93%	0,93%	0,93%	0,93%	0,93%	0,93%
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Rakentamattomat rakennuspaikat	3,00%	3,00%	6,00%	6,00%	6,00%	6,00%
Toimintatulot (1 000 eur)	3 238	2 763	2 320	2 480	2 629	2 585
Toimintamenot (1 000 eur)	19 749	10 161	10 378	10 454	11 018	10 944
Verotulot (1 000 eur)	7 179	4 630	4 489	4 585	4 875	5 313
Valtionosuudet (1 000 eur)	9 856	3 700	3 439	3 558	3 398	3 230
Vuosikate (1 000 eur)	2 758	1 506	493	514	250	636
% poistoista	313%	320%	111%	90%	44%	99%
Nettoinvestoinnit (1 000 eur)	1 895	970	6 565	1 414	4 884	2 867
Lainakanta (1 000 eur)	4 311	554	2 913	3 139	8 049	8 960
Lainakanta, eur/asukas	2 378	313	1 651	1 776	4 680	5 074

KUNTAKONSERNIN YHTEISET TAVOITTEET

ENONTEKIÖN KUNNAN STRATEGIA

Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista (kuntalaki 37 §). Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:
1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
4) omistajapolitiikka;
5) henkilöstöpolitiikka;
6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kuntastrategia on otettava huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Enontekiö 2031 – Kuntasuunnitelma talousarvion perustana
Enontekiön kuntasuunnitelma 2031 linjaa kunnan kehittämisen keskeiset tavoitteet ja painopisteet vuoteen 2031 saakka. Kuntasuunnitelman valmistelussa on kuultu laajasti kuntalaisia ja eri toimijoita. Aineistoa on kerätty kylien parlamenteissa syksyn 2025 ja kevään 2026 aikana sekä oppilaskyselyllä, luottamushenkilöiden työpajoissa ja eri työryhmissä.
Kuntasuunnitelman visiona on ”??????????????.”

Kuntasuunnitelmassa on neljä painopistettä:
Hyvinvoiva arki pitkien etäisyyksien kunnassa – Toimivat ja saavutettavat palvelut, kuntalaisten hyvinvointi, turvallisuus ja osallistumismahdollisuudet.
Rajaton elinkeinoelämä – Monipuolinen elinkeinorakenne, uudet yritykset ja investoinnit, työllisyys sekä rajat ylittävä yhteistyö.
Puhdas luonto arvokkaana pääomana – Puhtaan tunturiluonnon säilyttäminen ja sen merkityksen vahvistaminen kuntalaisten hyvinvoinnille ja kunnan vetovoimalle.
Korkealla kotona – Asumisen mahdollisuuksien lisääminen, uusien asukkaiden houkutteleminen sekä liikenne- ja tietoliikenneyhteyksien parantaminen.

Jokaiselle painopisteelle on määritelty avaintulokset, joiden saavuttamiseen kunta pyrkii vuoteen 2031 mennessä. Tavoitteiden toteutumista seurataan yhteisesti määritellyillä mittareilla.
Kuntasuunnitelma ohjaa vuosittaista talousarvion ja toiminnan suunnittelua. Kuntasuunnitelman painopisteiden ja avaintulosten pohjalta määritellään vuosittain toimialakohtaiset tavoitteet, niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä toteutumista kuvaavat mittarit. Näin kuntasuunnitelman pitkän aikavälin tavoitteet kytkeytyvät kunnan jokapäiväiseen toimintaan, päätöksentekoon ja talouden suunnitteluun.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt Enontekiö 2031 -kuntasuunnitelman ---??----.12.2026 pitämässään kokouksessa.

ENONTEKIÖ 2031

KUNTASUUNNITELMA

Arvot, painopisteet ja läpileikkaavat mittarit

ARVOT - yhteinen perusta

ARVOSTUS
Toisista huolehtiminen, avoimuus ja yhteisön hyvinvointi.

ROHKEUS
Uudistuminen, kokeileminen ja aktiivinen edunvalvonta.

VASTUULLISUUS
Kestävät päätökset, luonto, ihmiset ja talous.

NELJÄ PAINOPISTETTÄ

Hyvinvoiva arki pitkien etäisyyksien kunnassa

Toimivat peruspalvelut ja koulutus
Hyvinvointi, turvallisuus ja osallistuminen
Saamelaisuus ja kulttuuri

Rajaton elinkeinoelämä

Yritykset, työpaikat ja investoinnit
Osaaminen ja kokeilut
Rajat ylittävä yhteistyö
Tunnettavuus

Puhdas luonto arvokkaana pääomana

Luonnon säilyminen tuleville sukupolville
Vastuullinen käyttö
Hyvinvoinnin ja vetovoiman vahvistaminen

Korkealla kotona

Asunnot ja tontit
Uudet asukkaat ja palaumuutto
Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet

LÄPILEIKKAAVAT MITTARIT – tavoitteet vuodelle 2031

Hyvä paikka asua ja elää

Kuntalaisyselyn keskiarvo asteikolla 1-5

Tavoite ≥ 4,0 / 5

Lähtötaso selvitetään 2027
Seuranta joka toinen vuosi

Kestävä kuntatalous

Talouden tila asteikolla 1-5 (kriisi, heikkenevä, hyväksyttävän alaraja, tasapaino, vahva)

Tavoite: 4, tasapainossa oleva talous

Lähtötaso selvitetään 2027
Seuranta vuosittain

Henkilöstön hyvinvointi ja sitoutuneisuus

Työhyvinvointi- ja sitoutumisen indeksi, 1-5

Tavoite: myönteinen kehitys lähtötasosta

Lähtötaso selvitetään 2027
Seuranta vuosittain

Työpaikan suosittelu

Henkilöstökyselyn suositteluindeksi

Tavoite: keskiarvo 8,2

Lähtötaso selvitetään 2027
Seuranta vuosittain

PAINOPISTEIDEN AVAINTULOKSET

Hyvinvoiva arki pitkien etäisyyksien kunnassa

1. Arjen tärkeiden palvelujen saavutettavuus on parantunut ja palvelut vastaavat paremmin kuntalaisten tarpeisiin.
2. Kasvatuksen peruspalvelujen ja toisen asteen koulutuksen merkitys kunnan pito-ja vetovoimatekijänä on vahvistunut.
3. Kuntalaisten hyvinvointi, turvallisuuden tunne ja mahdollisuudet osallistua ovat vahvistuneet.

Rajaton elinkeinoelämä

1. Elinkeinorakenne on monipuolistunut ja työpaikkojen määrä on kasvanut.
2. Enontekiölle on syntynyt uusia yrityksiä ja investointeja sekä uutta osaamista.
3. Rajat ylittävä yhteistyö ja kokeilukulttuuri ovat vahvistuneet.
4. Enontekiön tunnettuus on lisääntynyt.

Puhdas luonto arvokkaana pääomana

1. Puhdas tunturiluonto säilyy ja vahvistaa Enontekiön kestävää tulevaisuutta.
2. Luonnon merkitys kuntalaisten hyvinvoinnin ja Enontekiön vetovoiman lähteenä on vahvistunut.

Korkealla kotona

1. Asuntojen ja rakentamisvalmiiden tonttien tarjonta on lisääntynyt ja vastaa paremmin asukkaiden tarpeisiin.
2. Enontekiölle on tullut uusia asukkaita ja yhä useampi on palannut kotikuntaansa.
3. Saavutettavuus sekä liikenne-ja tietoliikenneyhteydet ovat parantuneet ja tukevat arkea ja yritystoimintaa.

Kuntastrategian toteutumista arvioidaan valtuustotasolla vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä yhteistyössä tarkastuslautakunnan kanssa.

Strategian toteutumista seurataan koko kuntakonsernia koskevan pitkän aikavälin mittariston lisäksi kunnan toimialojen ja tytäryhtiöiden omilla painopiste- ja avaintuloskohtaisilla mittareilla. Pitkän aikavälin mittarit kuvaavat strategian tavoiteltua muutosta vuoteen 2031 -eivät yksittäisiä toimenpiteitä. Pitkän aikavälin mittaristoon sisältyy 8 päämittaria (kaksi mittaria jokaiselle neljälle painopisteelle) ja 3 läpileikkaavaa mittaria.

Läpileikkaavat mittarit on mainittu yllä olevassa Kuntasuunnitelma -kuvassa ja ne kertovat strategian kokonaisonnistumisesta.

Pitkän aikavälin päämittarit ovat (mittarin tavoite vuodelle 2031):

Hyvinvoiva arki pitkien etäisyyksien kunnassa		
Tavoite: Seurataan palvelukokemusta ja hyvinvoinnin kehitystä.		
Toimenpiteet	Tehdään kuntalaiskysely joka toinen vuosi ja seurataan vuosittain hyvinvoinnin kehitystä valitun HYTE-tunnusluvun (hyvinvoinnin kokonaismittari) avulla.	
Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Kuntalaisten tyytyväisyys peruspalveluihin, asteikko 1-5, tavoite ≥4		4
HYTE-tunnusluku, tavoite myönteinen kehitys lähtötasosta		

Vastuu	Kunnanhallitus

Rajaton elinkeinoelämä		
Tavoite: Seurataan työllisyyden ja yrityskannan kehitystä.		
Toimenpiteet	Seurataan vuosittain työllisyyden ja yrityskannan kehitystä.	
Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta, vuosikeskiarvo %, tavoite <9,0%	10	9
Toimivien yritysten määrän nettomuutos, tavoite positiivinen nettomuutos		1
Vastuu	Kunnanhallitus	

Puhdas luonto arvokkaana pääomana		
Tavoite: Seurataan luonnon tilaa ja sen merkitystä kuntalaisten hyvinvoinnille.		
Toimenpiteet	Tehdään kuntalaiskysely joka toinen vuosi.	
Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Kuntalaisten arvio luonnon tilasta ja puhtaudesta, asteikko 1-5, tavoite ≥4		4
Kuntalaisten arvio luonnon merkityksestä omalle hyvinvoinnille, asteikko 1-5, tavoite ≥4		4
Vastuu	Kunnanhallitus	

Korkealla kotona		
Tavoite: Seurataan väestön vakautumista ja muuttoliikkeen suuntaa.		
Toimenpiteet	Seurataan vuosittain kunnan väestömuutosta ja nettomuuttoa.	
Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Asukasluku 31.12., tavoite vähintään lähtötaso		
Nettomuutto, tavoite >0		1
Vastuu	Kunnanhallitus	

2 KÄYTTÖTALOUSOSA

Talousarvion ja -suunnitelman käyttötalousosassa valtuusto asettaa kunnan **toiminnalliset tavoitteet** ja osoittaa tavoitteiden edellyttämän **nettomenon (toimintakate)** toimielimelle tehtävien hoitamiseen. Valtuustoon nähden sitovia ovat lautakuntien toimintakatteet.

(1 000 €)	TA 2027
ENONTEKIÖN KUNTA (1)	
TOIMINTATUOTOT	2 585
TOIMINTAKULUT	- 10 944
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 8 359
Kunnanhallitus (1)	
TOIMINTATUOTOT	66
TOIMINTAKULUT	- 1 515
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 1 448
Hallinto (1)	
TOIMINTATUOTOT	66
TOIMINTAKULUT	- 1 279
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 1 212
Ympäristöterveydenhuolto (1)	
TOIMINTATUOTOT	
TOIMINTAKULUT	- 236
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 236
Elinvoimalautakunta (1)	
TOIMINTATUOTOT	1 631
TOIMINTAKULUT	- 3 371
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 1 741
Elinvoima ja kehittäminen (1)	
TOIMINTATUOTOT	69
TOIMINTAKULUT	- 630
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 560
Infrastruktuuri (1)	
TOIMINTATUOTOT	1 561
TOIMINTAKULUT	- 2 742
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 1 180
Hyvinvointilautakunta (1)	
TOIMINTATUOTOT	888
TOIMINTAKULUT	- 6 058
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 5 170
Opetustoimi (1)	
TOIMINTATUOTOT	385
TOIMINTAKULUT	- 3 418
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 3 033
Varhaiskasvatus (1)	
TOIMINTATUOTOT	23
TOIMINTAKULUT	- 831
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 808

(1 000 €)	TA 2027
Kulttuuri, nuoriso ja vapaa-aika	
TOIMINTATUOTOT	198
TOIMINTAKULUT	- 732
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 534
Työllisyys	
TOIMINTATUOTOT	5
TOIMINTAKULUT	- 586
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 581
Ateria- ja puhtauspalvelut	
TOIMINTATUOTOT	278
TOIMINTAKULUT	- 492
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	- 214

Kunnanhallitus

Enontekiön kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnon, talouden ja toiminnan johtamisesta sekä valtuuston päätösten täytäntöönpanosta.
Kunnanhallitus huolehtii kunnan talousarvion valmistelusta, talouden seurannasta ja omistajaohjauksesta sekä johtaa kunnan henkilöstöpolitiikkaa.
Lisäksi kunnanhallitus vastaa kunnan edunvalvonnasta, toimialojen yhteensovittamisesta ja kunnan toiminnan kehittämisestä sekä huolehtii kunnan toiminnan lainmukaisuudesta ja tehokkuudesta.
Kunnanhallituksen alaisia toimialoja ovat hallinto ja ympäristöterveydenhuolto.

Toimintaympäristön muutokset

Enontekiön kunnan toimintaympäristöön vaikuttavat taloussuunnitelmakaudella 2027–2029 merkittävästi sekä kotimaan poliittiset päätökset että kansainvälisen tilanteen epävarmuus. Valtionosuuskehitys, lainsäädännön muutokset ja esimerkiksi hankintalain uudistaminen haastavat erityisesti pienten kuntien mahdollisuuksia järjestää peruspalveluja tarkoituksenmukaisesti ja kustannustehokkaasti. Pitkien etäisyyksien ja rajallisten markkinoiden erityispiirteitä ei valtakunnallisessa päätöksenteossa aina tunnisteta riittävästi.

Maailmanpoliittinen epävarmuus ja kustannustason nousu heijastuvat Enontekiölle erityisesti kuljetusten, polttoaineiden, elintarvikkeiden ja rakentamisen kallistumisena. Pitkien etäisyyksien kunnassa kuljetuskustannusten nousu vaikuttaa lähes kaikkeen toimintaan. Myös matkailuun kohdistuu epävarmuustekijöitä. Erityisesti lentopolttoaineen hinnannousu voi heikentää lentoyhteyksien kannattavuutta ja matkailun kilpailukykyä.

Väestön ikääntyminen, työvoiman saatavuus ja palvelutarpeiden muutokset haastavat kunnan taloutta ja elinvoimaa. Matkailu ja luontaiselinkeinot ovat edelleen Enontekiön keskeisiä vahvuuksia, mutta niiden kehittäminen edellyttää toimivia liikenneyhteyksiä, riittävää infrastruktuuria ja luonnon kestävän käytön huomioimista. Myös hyvinvointialueen talouden sopeuttamistoimet sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen saavutettavuus vaikuttavat kuntalaisten arkeen. Ilmastonmuutos ja sääolosuhteiden vaihtelut tuovat omat haasteensa erityisesti matkailulle ja infrastruktuurin ylläpidolle.

Enontekiön uusi kuntastrategia ja sen pohjalta laadittu taloussuunnitelma osoittavat vahvaa tahtoa tarttua kunnan suurimpaan haasteeseen: väestökehityksen kääntämiseen myönteiseksi ja elinvoiman vahvistamiseen. Keskeisessä asemassa on asuntopulan ratkaiseminen. Rohkeat ja ennakoivat päätökset rakentamisvalmiiden tonttien lisäämiseksi Hetassa ja muualla Enontekiöllä luovat toteutuessaan edellytyksiä asuntorakentamiselle, uusien asukkaiden saamiselle ja yritystoiminnan kasvulle.

Taloussuunnitelmakaudella on kyettävä yhdistämään vastuullinen taloudenhoito ja tulevaisuuteen suuntautuvat investoinnit. Vaikka monet toimintaympäristön muutokset ovat kunnan vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella, omilla päätöksillä voidaan vaikuttaa Enontekiön kehitykseen. Yhteinen tahtotila, keskinäinen luottamus sekä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden saumaton yhteistyö ovat kunnan vahvin voimavara ulkoisiin haasteisiin vastaamisessa ja myönteisen tulevaisuuden rakentamisessa.

Henkilötyövuosi	TP2025	TA2026	TA2027
Vakinaiset	6,4	6,5	5,5
Määräaikaiset	2,3	1,7	2,5
Yhteensä	8,7	8,2	8

Talous

Enontekiön kunnan taloudellinen asema on edelleen keskimääräistä vahvempi, sillä taseessa on kertynyttä puskuria. Viime vuosien kehitys ja erityisesti tulevaisuuden näkymät edellyttävät kuitenkin talouden huolellista ja jatkuvaa seurantaa koko suunnitelmakauden ajan. Talousarviota laadittaessa tavoitteeksi asetettiin, että emokunnan talous olisi ylijäämäinen vuonna 2029 noin 200 000 euroa ja talous lähenisi tasapainoista tilaa. Myös konsernitasolla tavoitteena on talouden tasapainotila viimeistään vuosikymmenen vaihteessa. Tavoitteeseen pyritään hillitsemällä kustannusten kasvua tarkalla henkilöstöpolitiikalla sekä arvioimalla kunnan kiinteistömassaa aiempaa systemaattisemmin.

Vuoden 2027 talousarviossa ei esitetä kunnallisveron eikä kiinteistöveroprosenttien korotuksia. Kunnan tulopohjaa pyritään vahvistamaan ensisijaisesti muilla keinoilla. Keskeisiä toimenpiteitä ovat kunnan tarpeettomien kiinteistöjen realisointi sekä aktiivinen tonttimarkkinointi, joilla tavoitellaan myyntitulojen lisäksi uusia asukkaita, rakentamista ja elinvoiman kasvua.
Vuoden 2026 aikana käynnistetyn kiinteistöselvityksen odotetaan tuovan lisätuloja kiinteistöverotukseen, kun kiinteistörekisterin tietoja tarkistetaan ja verotuksen ulkopuolelle mahdollisesti jääneitä rakennuksia saadaan verotuksen piiriin.
Tulopohjan vahvistamisessa painotetaan pitkäjänteisiä ratkaisuja, joilla turvataan kunnan taloudellinen liikkumavara ja luodaan edellytyksiä myönteiselle väestökehitykselle sekä elinvoiman kasvulle.

Suunnitelmakaudelle sijoittuu myös useita investointeja, joilla pyritään vähentämään kiinteistökannan korjausvelkaa sekä vahvistamaan kunnan elinvoimaa. Investoinneilla tuetaan mahdollisuuksia kiinteistöjen uudistuotannolle ja väestönkasvulle, mikä edellyttää päättäjiltä sekä rohkeutta että luottamusta kunnan pitkän aikavälin kehitykseen. Kunnan talouden vahvistaminen ja hallittu investointipolitiikka muodostavat yhdessä perustan Enontekiön elinvoimaiselle tulevaisuudelle.

Kunnanhallitus -lautakunnan toimintakuluissa on huomioitu vuodelle 2027 lisäyksenä Enontekiön 150 -juhlavuoden suunnitteluun ja toteutukseen kuluja 35 000 euroa.

Tuloslaskelma (1 000 €)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**65**	**64**	**66**	**62**	**66**
Myyntituotot	29	32	25	25	25
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	36	32	41	37	41
Muut toimintatuotot					
TOIMINTAKULUT	**- 1 446**	**- 1 447**	**- 1 515**	**- 1 448**	**- 1 461**
Henkilöstökulut	- 633	- 628	- 626	- 604	- 608
Palkat ja palkkiot	- 535	- 506	- 531	- 506	- 509
Henkilösivukulut	- 98	- 122	- 95	- 99	- 99
Eläkekulut					
Muut henkilösivukulut					
Palvelujen ostot	- 735	- 768	- 818	- 784	- 793
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 58	- 32	- 37	- 26	- 27
Avustukset					
Muut toimintakulut	- 20	- 18	- 33	- 33	- 33
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**- 1 381**	**- 1 383**	**- 1 448**	**- 1 386**	**- 1 395**

Hallinto

Toimialan kuvaus
Hallinnon toimiala muodostuu yleishallinnon, vaalien ja hallinnon tehtäväalueista.
Yleishallinto sisältää ns. demokratiapalvelut, joita ovat kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, tarkastuslautakunta, nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto, vanhusneuvosto ja verotuskustannukset.
Hallinto sisältää ns. tukipalvelut, joita ovat hallintopalvelut, talouspalvelut, ICT-palvelut, henkilöstöpalvelut, työsuojelu, hallinnon autot, yhteispalvelupiste ja viestintä.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Vuonna 2027 hallinnon toimialan painopisteinä ovat päätöksenteon ja talousjohtamisen kehittäminen, hallinnollisen työn sujuvoittaminen, digitalisaation ja tekoälyn hyödyntäminen sekä yhteistyön vahvistaminen. Lisäksi huomioidaan Enontekiön 150-vuotisjuhlavuosi. Tavoitteena on uudistaa toimintatapoja, parantaa hallinnon palvelukykyä ja tukea Enontekiö 2031 -kuntasuunnitelman toteuttamista.

Päätöksenteon kehittäminen
Päätöksenteon laatua ja sujuvuutta parannetaan kehittämällä valmistelua, tiedonkulkua ja päätösten toimeenpanon seurantaa. Samalla vahvistetaan luottamushenkilöiden aktiivisuutta, sitoutumista ja motivaatiota kunnalliseen päätöksentekoon. Tavoitteena on avoin, vaikuttava ja mielekkääksi koettu luottamushenkilötyö.

Hallinnollisen työn kehittäminen
Hallinnon toimintatapoja ja prosesseja uudistetaan yhteistyössä toimialojen kanssa. Tavoitteena on selkeyttää vastuita, vähentää päällekkäistä työtä ja parantaa työn sujuvuutta sekä henkilöstön ajankäyttöä.

Digitalisaatio ja tekoäly
Digitaalisia ratkaisuja ja tekoälyä otetaan suunnitelmallisesti käyttöön hallinnollisen työn sujuvoittamiseksi ja tehostamiseksi. Erityisesti kehitetään asiakirjatyötä, tiedonhallintaa ja toistuvia työtehtäviä. Samalla vahvistetaan henkilöstön osaamista sekä varmistetaan tietosuoja ja tietoturva.

Yhteistyön vahvistaminen
Hallinnon ja muiden toimialojen yhteistyötä tiivistetään sekä kehitetään yhteisiä toimintatapoja. Tavoitteena on parantaa tiedonkulkua, vahvistaa yhteistä vastuuta ja varmistaa hallinnon palvelujen toimivuus koko kuntaorganisaatiossa.

Talouden hallinta ja talousjohtamisen kehittäminen
Kunnan talousjohtamista, talouden suunnitelmallista seurantaa ja ennakointia vahvistetaan. Taloushallinnon toimintatapoja ja vastuunjakoa selkeytetään vahvistamalla taloushallinnon prosessien johtamista ja kehittämisvastuuta. Digitalisaatiota ja sähköisiä ratkaisuja hyödynnetään entistä laajemmin taloushallinnon työssä, raportoinnissa ja taloustiedon tuottamisessa. Tavoitteena on sujuva ja kustannustehokas taloushallinto, joka tukee toimialojen talouden johtamista ja koko kunnan päätöksentekoa.

Eduskuntavaalien järjestäminen
Kevään 2027 eduskuntavaalit järjestetään luotettavasti, turvallisesti ja kustannustehokkaasti. Erityistä huomiota kiinnitetään vaalijärjestelyjen sujuvuuteen, äänestyspalvelujen saavutettavuuteen ja riittävään vaalitiedottamiseen.

Enontekiö 150 vuotta
Enontekiön 150-vuotisjuhlavuosi huomioidaan kunnan toiminnassa pitkin vuotta. Tavoitteena on innostaa ja aktivoida kuntalaisia, järjestöjä ja muita paikallisia toimijoita tekemään juhlavuotta yhdessä. Juhlavuoden

toteutuksessa korostetaan paikallisuutta, yhteisöllisyyttä ja kuntalaisten osallistumista.

Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot

Hyvinvoiva arki pitkien etäisyyksien kunnassa

Arjen tärkeiden palvelujen saavutettavuus on parantunut ja palvelut vastaavat paremmin kuntalaisten tarpeisiin.

Tavoite: Lisätään sähköisesti hoidettavien hallintoasioiden määrää.

Toimenpiteet	Valitaan kaksi hallinnon asiointia, jotka hoidetaan nykyisin paperilla tai paikan päällä, ja otetaan niihin käyttöön sähköinen lomake. Julkaistaan lomakkeet ja niiden käyttöohjeet kunnan verkkosivuilla.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Sähköisesti hoidettavaksi muutettujen hallintoasioiden määrä.	0	2

Vastuu	Kunnanjohtaja

Tavoite: Kuntalaiset löytävät helposti ajantasaiset tiedot hallinnon palveluista ja kunnan päätöksenteosta.

Toimenpiteet	Julkaistaan kunnan verkkosivuilla kuukausittain selkeä kuntalaistiedote, johon kootaan hallinnon ajankohtaiset palvelu- ja asiointitiedot sekä keskeiset kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston päätökset. Tiedote asetetaan luettavaksi myös yhteispalvelupisteeseen.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Julkaistujen tiedotteiden määrä	0	12

Vastuu	Kunnanjohtaja

Kasvatuksen peruspalvelujen ja toisen asteen koulutuksen merkitys kunnan pito- ja vetovoimatekijänä on vahvistunut.

Tavoite: Varmistetaan koulutuspalvelujen näkyminen kunnan veto- ja pitovoimaviestinnässä.

Toimenpiteet	Toteutetaan sivistys- ja elinvoimatoimialojen kanssa koulutuspalveluja esittelevä viestintäkampanja ja esitellään opiskelumahdollisuuksia kunnan messuosallistumisten yhteydessä.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Toteutettujen koulutuspalveluja esittelevien viestintäkampanjoiden määrä.	0	3

Vastuu	Kunnanjohtaja

Tavoite: Kunnanhallituksen asettama koulutuksen kehittämistyöryhmä valmistelee ehdotukset toisen asteen koulutuksen vetovoiman vahvistamiseksi, vaihtoehtoisten toisen asteen koulutusmahdollisuuksien kehittämiseksi ja perusopetuksen toiminnan parantamiseksi.

Toimenpiteet	Hallinto koordinoi työryhmän työskentelyä ja kokoaa sen ehdotukset kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Kunnanhallitukselle toimitettu kehittämisesitys: 1 esitys 30.5.2027 mennessä.	0	1

Vastuu	Kunnanjohtaja

Kuntalaisten hyvinvointi, turvallisuuden tunne ja mahdollisuudet osallistua ovat vahvistuneet.

Tavoite: Ylläpidetään kunnan varautumista ja jatkuvuudenhallintaa.	
Toimenpiteet	Aktivoidaan kyliä ja kuntalaisia omatoimiseen varautumiseen ja turvallisuustiedon hankintaan yhteistyössä Lapin hyvinvointialueen pelastustoimen kanssa. Kootaan kylien turvallisuuden kehittämistarpeet ja valmistellaan niiden pohjalta turvallisuutta parantava hanke.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Varautumisesta ja turvallisuustiedon lähteistä julkaistut tiedotteet:	0	2
Kylien tarpeisiin perustuvat valmistellut turvallisuushankkeet	0	1
Vastuu	Kunnanjohtaja	

Rajaton elinkeinoelämä

Enontekiön tunnettuus on lisääntynyt.	
Tavoite: Lisätään aktiivista ja suunnitelmallista kuntaviestintää.	
Toimenpiteet	Kehitetään sekä ulkoista että sisäistä viestintää. Kotisivujen päivitys tehdään ja sisäistä viestintää kehitetään yhteisellä intranetilla.
	Kehitetään Väärtipäivien ja Marianpäivien ohjelmaa ja viestintää sekä hyödynnetään tapahtumia Enontekiön kuntamarkkinoinnissa.
	Kunnan 150-vuotisjuhlavuotta hyödyntävät kuntamarkkinointikampanjat.
	Matka2027-messuille osallistuminen kunnan markkinointiaineistolla.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Julkaisut, kpl/kk		1
Kotisivujen päivitys toteutettu 31.12.2027 mennessä		1
Selvitys mahdollisuudesta ottaa Intranet sisäisen viestinnän käyttöön. Selvitystyö valmis 31.5.2027 mennessä.	0	1
Messuosallistuminen	0	1
Ohjelmauudistusten määrä Väärti- ja Marianpäivillä	0	3
Kampanjoiden määrä juhlavuotena	0	3
Vastuu	Kunnanjohtaja	

Puhdas luonto arvokkaana pääomana

Puhdas tunturiluonto säilyy ja vahvistaa Enontekiön kestävää tulevaisuutta.	
Tavoite: Sisällytetään ympäristövaikutusten arviointi merkittäviin päätöksiin.	
Toimenpiteet	Laaditaan valmistelijoille yksinkertainen ohje ympäristövaikutusten tunnistamiseen ja arviointiin
	Otetaan ympäristövaikutusten arviointi osaksi merkittävien päätösten valmistelua.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Ympäristövaikutusten arvioinnin sisältävät merkittävät päätösesitykset, %	0	80
Ympäristövaikutusten arviointiohje laadittu 2027	0	1
Vastuu	Kunnanjohtaja	

Luonnon merkitys kuntalaisten hyvinvoinnin ja Enontekiön vetovoiman lähteenä on vahvistunut.			
Tavoite: Viestitään puhtaasta luonnosta kunnan keskeisenä vetovoimatekijänä.			
Toimenpiteet	Hyödynnetään luontoaiheista viestintää kunnan tunnettuuden ja vetovoiman vahvistamisessa.		
	Nostetaan Enontekiön puhdas luonto, tunturimaisemat ja luonnon tarjoamat mahdollisuudet säännöllisesti esille kunnan viestinnässä.		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Luontoaiheiset viestintäsisällöt, kpl/vuodessa		0	10
Luontoaiheisten viestintäkampanjoiden määrä / vuonna 2027		0	2
Vastuu	Kunnanjohtaja		

Korkealla kotona

Asuntojen ja rakentamisvalmiiden tonttien tarjonta on lisääntynyt ja vastaa paremmin asukkaiden tarpeisiin.			
Tavoite: Kehitetään kunnan omistajaohjausta asumisen tarpeisiin vastaamiseksi.			
Toimenpiteet	Edistetään asuntojen tarjonnan kehittämistä yhteistyössä kunnan asuntoyhtiöiden ja muiden toimijoiden kanssa		
	Selvitetään kunnan omistaman asuntoyhtiön asuntokannan nykytila, käyttöaste ja kehittämistarpeet.		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Asuntoyhtiöiden omistajaohjauskeskustelut, kpl/v		0	2
Asuntokannan nykytilan ja kehittämistarpeiden selvitys		0	1
Vastuu	Kunnanjohtaja		

Enontekiölle on tullut uusia asukkaita ja yhä useampi on palannut kotikuntaansa.			
Tavoite: Kehitetään paluumuuttajille ja uusille asukkaille suunnattua viestintää.			
Toimenpiteet	Kootaan kunnan verkkosivuille helposti löydettävää tietoa muuttamisesta, asumisesta ja palveluista.		
	Toteutetaan Enontekiölle muuttamista ja paluumuuttoa edistävää viestintää.		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Muuttoon ja paluumuuttoon liittyvät viestintäsisällöt, kpl/v		0	6
Muuttajille suunnattu verkkosivujen tietokokonaisuus		0	1
Vastuu	Kunnanjohtaja		

Saavutettavuus sekä liikenne- ja tietoliikenneyhteydet ovat parantuneet ja tukevat arkea ja yritystoimintaa.	
Tavoite: Vahvistetaan liikenne- ja tietoliikenneyhteyksiin liittyvää edunvalvontaa.	
Toimenpiteet	Edistetään lentoliikenteen toimintaedellytyksiä ja Enontekiön saavutettavuutta.
	Vaikutetaan aktiivisesti Enontekiön kannalta tärkeiden tieyhteyksien kunnossapitoon ja kehittämiseen.

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Liikenne- ja tietoliikenneyhteyksiin liittyvät edunvalvontatapaamiset, kpl/v	0	6
Liikenne- ja tietoliikenneyhteyksiin liittyvät kannanotot ja lausunnot, kpl/v	0	4
Vastuu	Kunnanjohtaja	

Henkilöstö

Henkilötyövuosi	TP2025	TA2026	TA2027
Vakinaiset	6,4	6,5	5,5
Määräaikaiset	2,3	1,7	2,5
Yhteensä	8,7	8,2	8

Talous

Tuloslaskelma (1 000 €)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**65**	**64**	**66**	**62**	**66**
Myyntituotot	29	32	25	25	25
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	36	32	41	37	41
Muut toimintatuotot					
TOIMINTAKULUT	**- 1 267**	**- 1 242**	**- 1 279**	**- 1 212**	**- 1 225**
Henkilöstökulut	- 633	- 628	- 626	- 604	- 608
Palkat ja palkkiot	- 535	- 506	- 531	- 506	- 509
Henkilösivukulut	- 98	- 122	- 95	- 99	- 99
Eläkekulut					
Muut henkilösivukulut					
Palvelujen ostot	- 557	- 564	- 582	- 548	- 557
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 58	- 32	- 37	- 26	- 27
Avustukset					
Muut toimintakulut	- 19	- 18	- 33	- 33	- 33
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**- 1 202**	**- 1 178**	**- 1 212**	**- 1 150**	**- 1 159**

Ympäristöterveydenhuolto

Enontekiön alueen ympäristöterveydenhuollosta vastaa Tunturi-Lapin ympäristöterveydenhuolto toiminta-alueena Enontekiö, Kittilä, Muonio ja Sodankylä. Toiminta-alueen kunnat ovat sopineet yhteistoiminta-alueen perustamisesta vuoden 2014 alusta lukien. Sopimuksen mukaisesti isäntäkuntana toimii Sodankylä, joka järjestää ympäristöterveydenhuollon jäsenkuntien puolesta ja laskuttaa vuosittain maksuosuudet jäsenkunnilta.

Ympäristöterveydenhuollon tehtäviin kuuluu vastata elintarvikevalvonnasta, ympäristöhygieenisestä valvonnasta, tupakkalain noudattamisen valvonnasta, nikotiinivalmisteiden vähittäismyynnin valvonnasta sekä eläinlääkintähuollosta ja eläinsuojelusta.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Tunturi-Lapin ympäristöterveydenhuollon jäsenkuntana Enontekiö pyrkii vaikuttamaan paikallisten riskien huomioimiseen valvonnassa, resurssien kohdentamiseen Enontekiön tarpeisiin, matkailun sesonkivalvontaan ja eläinlääkäripalvelujen saavutettavuuteen.
Tulevaisuuden keskeiset muutokset liittyvät muun muassa sähköisiin valvontamenetelmiin ja etävalvontaan sekä eläinlääkintähuollon päivystyksen kehittämiseen.

Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot

Henkilöstö

Henkilötyövuosi	TP2025	TA2026	TA2027
Vakinaiset			
Määräaikaiset			
Yhteensä	0	0	0

Talous

Tuloslaskelma (1 000 €)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot					
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
TOIMINTAKULUT	**- 178**	**- 205**	**- 236**	**- 236**	**- 236**
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot					
Henkilösivukulut					
Eläkekulut					
Muut henkilösivukulut					
Palvelujen ostot	- 178	- 205	- 236	- 236	- 236
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Avustukset					
Muut toimintakulut					
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**- 178**	**- 205**	**- 236**	**- 236**	**- 236**

Elinvoimalautakunta

Elinvoimalautakunnan tehtävänä on vastata toimialansa lainsäädännön mukaisesti, kunnanhallituksen alaisuudessa ja lautakunnan roolin mukaisesti elinvoimaprosessista.

Elinvoimalautakunta vastaa

- infrapalveluista eli kunnan rakentamisesta, kiinteistöpalveluista, kunnallistekniikasta, mittaustoimesta, ympäristönhoidosta, yleisistä alueista, kunnalle kuuluvista liikenneväylistä, yksityisteistä, kunnan metsistä, kaukolämmöstä ja moottorikelkkareiteistä, kunnan rakennusvalvonnasta, ympäristönsuojelusta sekä maastoliikennelain ja vesilain mukaisista lupa- ja valvontaviranomaispalveluista.
- elinvoimasta ja kehittämisestä, joihin kuuluvat kehittämishankkeet, kunnan yleinen edunvalvonta ja yrityspalveluiden järjestäminen. Kehittämisessä erityispainopiste on alueen saavutettavuudessa ja matkailun kehittämisessä.

Elinvoimalautakunta päättää talousarvion puitteissa yleisten lautakunnille kuuluvien tehtävien lisäksi niistä asioista, jotka lautakunnan toimialaa koskevassa lainsäädännössä on annettu niiltä osin kuin päätösvaltaa ei ole lainsäädännössä ja hallintosäännössä osoitettu kunnanhallitukselle tai -valtuustolle. Lautakunta päättää päätösvallan siirtämisestä alaisilleen viranhaltijoille toimialansa mukaisissa tehtävissä.

Toimintaympäristön muutokset

Elinvoimalautakunta on tunnistanut talouden sopeuttamisen tarpeen, ja toiminta suunnataan tiukemmassa taloudellisessa kehyksessä valittuihin ja vaikuttavimpiin kehittämistoimenpiteisiin. Uuden rakentamislain muutokset huomioidaan rakennusjärjestyksen uudistamisessa ja lupamenettelyissä. Kiinteistöselvityksen käynnistyminen vahvistaa veropohjaa ja tukee tulokehitystä tulevina vuosina, samalla kun vuokratulojen merkitys kunnalle kasvaa. Taloudellisia riskejä aiheuttavat yleinen kustannuspaine ja lainsäädäntömuutokset, mutta mahdollisuuksia luovat kiinteistö- ja vuokratulojen kasvu sekä strategisesti kohdennetut kehittämistoimet, joilla vahvistetaan kunnan elinvoimaa pitkällä aikavälillä.

Henkilötyövuosi	TP2025	TA2026	TA2027
Vakinaiset	16,2	18,3	18,3
Määräaikaiset	7,1	4,1	3,4
Yhteensä	23,3	22,4	21,7

Talous

Elinvoimalautakunnan vuoden 2027 talousarviossa toimintatuotot ovat 1 631 000 euroa ja toimintakulut ovat 3 371 000 euroa. Toimintakate on -1 741 000 euroa.

Suurimman osan elinvoimalautakunnan toimintamenoista muodostavat henkilöstökulut ja palveluiden ostot. Vuoden 2027 henkilöstökulut ovat yhteensä 1 407 000 euroa ja palveluiden ostot 1 115 000 euroa.

Tuloslaskelma (1 000 €)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**1 259**	**1 635**	**1 631**	**1 612**	**1 612**
Myyntituotot	392	459	623	556	556
Maksutuotot	39	56	57	55	55
Tuet ja avustukset	58	100	34	76	76
Muut toimintatuotot	770	1 020	917	925	925
TOIMINTAKULUT	**- 3 102**	**- 3 530**	**- 3 371**	**- 3 422**	**- 3 422**
Henkilöstökulut	- 1 210	- 1 377	- 1 407	- 1 476	- 1 476
Palkat ja palkkiot	- 977	- 1 127	- 1 158	- 1 177	- 1 177
Henkilösivukulut	- 234	- 250	- 249	- 299	- 299
Eläkekulut					
Muut henkilösivukulut					
Palvelujen ostot	- 1 118	- 1 208	- 1 115	- 1 115	- 1 115
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 527	- 672	- 598	- 586	- 586
Avustukset	- 16	- 20	- 21	- 21	- 21
Muut toimintakulut	- 231	- 253	- 231	- 223	- 223
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**- 1 843**	**- 1 895**	**- 1 741**	**- 1 810**	**- 1 810**

Elinvoima ja kehittäminen

Toimialan tehtävät

Elinvoima ja kehittäminen -toimiala vahvistaa kunnan elinvoimaa, yrittäjyyttä ja kilpailukykyä. Toimiala kehittää matkailua sekä poro- ja luontaiselinkeinojen toimintaedellytyksiä, edistää kunnan saavutettavuutta ja tekee yhteistyötä yritysten, kylien ja muiden sidosryhmien kanssa. Lisäksi toimiala osallistuu kuntakonsernin kehittämiseen ja kunnan edunvalvontaan.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Vuonna 2027 elinvoiman ja kehittämisen toimiala vahvistaa yritysten toimintaedellytyksiä ja luo pohjaa elinkeinorakenteen pitkäjänteiselle monipuolistamiselle, uusille elinkeinoille ja investoinneille. Matkailussa painotetaan sesongin pidentämistä ja käynnistetään selvitys alueellisen matkailuorganisaation perustamisesta yhteistyössä yritysten ja muiden toimijoiden kanssa.
Myönteistä väestökehitystä tuetaan vahvistamalla kunnan veto- ja pitovoimaa sekä edistämällä asumisen mahdollisuuksia ja asuntotarjonnan kehittymistä. Lisäksi painotetaan saavutettavuuden parantamista, rajat ylittävää yhteistyötä ja kylien elinvoiman vahvistamista.
Hanketoimintaa hyödynnetään tavoitteellisesti elinkeinojen, asumisen, saavutettavuuden ja kuntalaisten hyvän arjen kehittämisessä sekä ulkopuolisen rahoituksen saamisessa kunnan strategisesti tärkeisiin kehittämiskohteisiin.

Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot

Hyvinvoiva arki pitkien etäisyyksien kunnassa

Arjen tärkeiden palvelujen saavutettavuus on parantunut ja palvelut vastaavat paremmin kuntalaisten tarpeisiin.

Tavoite: Kylien elinvoimaa ja palvelujen saavutettavuutta vahvistetaan.

Toimenpiteet	Järjestetään kylien kanssa tapaamisia kylien kehittämistarpeiden tunnistamiseksi ja edistämiseksi.
	Tuetaan kylien omien kehittämistoimien ja hankkeiden valmistelua.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Kylätapaamisten määrä 2027	0	6
Edistettyjen kehittämistoimien ja hankkeiden määrä kylissä 2027	0	3

Vastuu	Kunnanjohtaja

Kuntalaisten hyvinvointi, turvallisuuden tunne ja mahdollisuudet osallistua ovat vahvistuneet.

Tavoite: Kuntalaisten ja paikallisten toimijoiden osallistumista kunnan kehittämiseen vahvistetaan.

Toimenpiteet	Järjestetään kuntalaisille ja paikallisille toimijoille avoimia kehittämis- ja kuulemistilaisuuksia.
	Otetaan yrityksiä, kyliä ja yhdistyksiä mukaan elinvoimaa koskevien hankkeiden ja toimenpiteiden valmisteluun.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Osallistettujen toimijoiden /yhdistysten lukumäärä 2027	0	4

Osallistavien tilaisuuksien määrä 2027		0	6
Vastuu	Kunnanjohtaja		

Rajaton elinkeinoelämä

Elinkeinorakenne on monipuolistunut ja työpaikkojen määrä on kasvanut.

Tavoite: Yritysyhteistyön kehittäminen ja ylläpito

Toimenpiteet	Tilaisuudet, joissa yhdessä yrittäjien kanssa keskustellaan yrittäisen ajankohtaisista asioita (ml. yritysfoorumi).		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Tilaisuudet yrittäjien kanssa (kpl)		0	7
Vastuu	Kunnanjohtaja		

Tavoite: Enontekiön työpaikkaomavaraisuusaste kasvaa

Toimenpiteet	Edistetään uusien työpaikkojen syntymistä tukemalla yritysten kasvu-, investointi- ja rekrytointitarpeita.		
	Työpaikkaomavaraisuus		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Työpaikkaomavaraisuusprosentti		83	88
Yritysneuvonnan myötävaikutuksella syntyneet uudet työpaikat vuonna 2027.		0	4
Vastuu	Kunnanjohtaja		

Tavoite: Yritysneuvontapalveluiden kehittyminen

Toimenpiteet	Yritysneuvontapalveluiden markkinointi ja esilletuominen		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Yritysneuvonnan käyntimäärien kasvu prosentteina		0	10
Vastuu	Kunnanjohtaja		

Tavoite: Aloittaneiden yrittäjien määrä

Toimenpiteet	Edistetään uusien elinkeinojen ja liiketoimintamahdollisuuksien syntymistä Enontekiölle.		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Uusien yritysten määrä 2027		0	4
Uusia elinkeino- tai liiketoimintamahdollisuuksia selvitetty ja jatkotoimet määritelty vuoden 2027 aikana.		0	4
Vastuu	Kunnanjohtaja		

Tavoite: Luodaan edellytyksiä uusien elinkeinojen, yritystoiminnan ja työpaikkojen syntymiselle.

Toimenpiteet	Edistetään yritysten kehittämis- ja investointihankkeita yhteistyössä yritysten ja muiden kumppaneiden kanssa.		
	Selvitetään ja edistetään Enontekiölle soveltuvia uusia elinkeino- ja liiketoimintamahdollisuuksia		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Uusia elinkeino- tai liiketoimintamahdollisuuksia selvitetty ja niiden jatkotoimet määritelty.		0	3

Yritysten kehittämis- tai investointihanketta edistetty vuonna 2027	0	4
Vastuu	Kunnanjohtaja	

Rajat ylittävä yhteistyö ja kokeilukulttuuri ovat vahvistuneet.

Tavoite: Alueellisen yhteismarkkinointiorganisaation käynnistäminen

Toimenpiteet	Selvitetään yhteismarkkinointiorganisaation toimintamalli, tehtävät, rahoitus ja mukana olevat toimijat.
	Valmistellaan selvityksen pohjalta organisaation perustaminen ja toiminnan käynnistäminen yhdessä yritysten ja muiden kumppaneiden kanssa.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Selvitys valmis 30.6.2027 mennessä.	0	1
Alueellisen yhteismarkkinointiorganisaation toiminta käynnistyy viimeistään 31.12.2027.	0	1
Vastuu	Kunnanjohtaja	

Enontekiön tunnettuus on lisääntynyt.

Tavoite: Matkailun sosiaalisen median seuraajamäärän kasvattaminen

Toimenpiteet	EnontekioLapland -sosiaalisen median seuraajamäärän kasvattaminen
	Enontekiön tunnettuuden lisääminen

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Enontekiolapland seuraajamäärän kasvu prosentteina	0	5
Vastuu	Kunnanjohtaja	

Tavoite: Ympärivuotisen matkailun kehittäminen

Toimenpiteet	Osallistutaan sidosryhmäyhteistyöhön ympärivuotisen matkailun kehittämiseksi. Osallistutaan Matka2027 -messuille.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Matka2027 -messuille osallistuvien yritysten määrä	0	5
Vastuu	Kunnanjohtaja	

Tavoite: Matkailun Master Plan

Toimenpiteet	Matkailun pitkän tähtäimen toimintasuunnitelma

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Matkailun Master Plan valmistunut	0	1
Vastuu	Kunnanjohtaja	

Puhdas luonto arvokkaana pääomana

Luonnon merkitys kuntalaisten hyvinvoinnin ja Enontekiön vetovoiman lähteenä on vahvistunut.

Tavoite: Luonnon merkitystä Enontekiön veto- ja pitovoimatekijänä vahvistetaan.

Toimenpiteet	Edistetään yritysten ja muiden toimijoiden kanssa ympärivuotisia luontoon perustuvia palveluja ja tapahtumia.
	Hyödynnetään Enontekiön luontoa ja paikallista elämäntapaa kunnan

	elinvoima- ja asukasmarkkinoinnissa.

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Kohdennettuja luontoaiheisia viestintä ja markkinointiaktiviteetteja	0	2
Uusia tai olennaisesti kehitettyjä luontoaiheisia palveluja tai tapahtumia vuoden aikana.	0	2
Vastuu	Kunnanjohtaja	

Korkealla kotona

Asuntojen ja rakentamisvalmiiden tonttien tarjonta on lisääntynyt ja vastaa paremmin asukkaiden tarpeisiin.

Tavoite: Asunto- ja tonttitarjontaa lisätään vastaamaan asukkaiden ja kuntaan muuttavien tarpeita.

Toimenpiteet	Edistetään uusien asuntojen rakentamista ja rakentamisvalmiiden tonttien saamista tarjolle yhteistyössä kunnan, kuntakonsernin ja yksityisten toimijoiden kanssa.
	Kootaan Enontekiölle muuttaville ja paluumuuttajille selkeä palvelu- ja tietokokonaisuus.

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Vuoden 2027 aikana tarjolle tulleiden uusien asuntojen määrä (kpl)	0	3
Vuoden 2027 aikana tarjolle tulleiden rakentamisvalmiiden tonttien määrä (kpl)	0	4
Muuttajien palvelukokonaisuus valmis 9/2027	0	1
Vastuu	Kunnanjohtaja	

Enontekiölle on tullut uusia asukkaita ja yhä useampi on palannut kotikuntaansa.

Tavoite: Aktivoida paluumuuttoa

Toimenpiteet	Käynnistää paluumuuttohanke, jossa kontaktoidaan entisiä enontekiöläisiä. Järjestää kotiinpaluupäivät.

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Kotiinpaluupäivien järjestäminen osana kunnan 150 v juhlaa.	0	1
Vastuu	Kunnanjohtaja	

Saavutettavuus sekä liikenne- ja tietoliikenneyhteydet ovat parantuneet ja tukevat arkea ja yritystoimintaa.

Tavoite: Enontekiön saavutettavuutta vahvistetaan asukkaiden, yritysten ja matkailun tarpeista lähtien.

Toimenpiteet	Aktiivista edunvalvontaa tie-, joukko- ja tietoliikenneyhteyksien parantamiseksi
	Edistetään lentoliikenteen jatkuvuutta ja kehittymistä yhteistyössä lentoyhtiöiden, matkailuelinkeinon ja muiden kumppaneiden kanssa.

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Lentoliikenteen kehittämiseen liittyviä neuvotteluja tai konkreettisia edistämistoimia vuoden aikana.	0	4
Dokumentoituja edunvalvonta- tai kehittämistoimia vuoden aikana	0	5

Vastuu	Kunnanjohtaja

Henkilöstö

Henkilötyövuosi	TP2025	TA2026	TA2027
Vakinaiset	2	2	2
Määräaikaiset	1,3	1,8	1,1
Yhteensä	3,3	3,8	3,1

Talous

Tuloslaskelma (1 000 €)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**93**	**133**	**69**	**109**	**109**
Myyntituotot	41	35	36	33	33
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	52	98	34	75	75
Muut toimintatuotot					
TOIMINTAKULUT	**- 457**	**- 672**	**- 630**	**- 674**	**- 674**
Henkilöstökulut	- 190	- 219	- 189	- 251	- 251
Palkat ja palkkiot	- 155	- 175	- 153	- 174	- 174
Henkilösivukulut	- 35	- 43	- 36	- 78	- 78
Eläkekulut					
Muut henkilösivukulut					
Palvelujen ostot	- 209	- 373	- 341	- 341	- 341
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 24	- 20	- 30	- 20	- 20
Avustukset	- 16	- 20	- 21	- 21	- 21
Muut toimintakulut	- 18	- 40	- 49	- 40	- 40
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**- 364**	**- 539**	**- 560**	**- 565**	**- 565**

Infrastruktuuri

Infrastruktuurin toimiala vastaa kunnan rakentamisesta, kunnallistekniikasta lukuun ottamatta vesi- ja viemärihuoltoa, yleisistä alueista, kunnalle kuuluvista liikenneväylistä, kaukolämmöstä, moottorikelkkareiteistä, rakennusvalvonnasta sekä maastoliikennelain ja vesilain mukaisista lupa- sekä valvontaviranomaistehtävistä.

Infrastruktuurin toimiala vastaa lisäksi mittaustoimesta, maankäytön suunnittelun ja kaavoituksen valmistelusta, kunnan lähiliikuntapaikoista ml. Hetta Hiihtomaa, laduista ja kunnan ulkoilureiteistä, rakennuksista sekä kiinteistöistä ja metsistä.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Vuonna 2027 infran toiminnan painopisteenä on Karesuvannon monitoimitalon rakennuttamisen loppuun saattaminen hallitusti, kustannuksia ja talousarviota seuraten.

Kiinteistöselvitystä jatketaan mahdollisimman pitkälle rakennus- ja kiinteistötietojen ajantasaistamiseksi sekä kiinteistöveropohjan parantamiseksi.

Maankäytössä ja rakentamisen ohjauksessa vakiinnutetaan rakentamislain ja uuden rakennusjärjestyksen mukaiset käytännöt sekä edistetään keskeneräisiä asemakaavoja kohti hyväksymistä ja lainvoimaisuutta.

Vesihuoltolain uudistukseen liittyvien tehtävien valmistelu aloitetaan vuoden 2027 aikana määrittelemällä kunnan vesihuollon vastuut, käynnistämällä vesihuoltosuunnitelman laatiminen sekä arvioimalla toiminta-alueiden ja omistajaohjauksen muutostarpeet.

Toimintaa ohjaavat talouden tasapaino, investointien suunnitelmallinen toteutus sekä resurssien kohdentaminen keskeisiin ja lakisääteisiin tehtäviin.

Talousarvion merkittävimmät epävarmuustekijät kohdistuvat tulopuolelle ja arvioitujen tulojen toteutumiseen vuoden 2027 aikana. Erityisesti epävarmuutta liittyy maaomaisuuden myyntituottoihin, joita on budjetoitu pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoittoina 175 000 euroa. Tuottojen toteutuminen riippuu suunniteltujen maaomaisuuden myyntien toteutumisesta ja ajoittumisesta.
Lisäksi talousarvion toteutumiseen vaikuttaa kiinteistökannan tervehdyttämiseen liittyvien myyntien onnistuminen. Vuokraustoiminnan kannalta kannattamattomien kohteiden myynneistä on budjetoitu 130 000 euroa. Tavoitteena on valmistella vuoden 2027 aikana kahden kohteen myynti, ja tulotavoitteen toteutuminen on riippuvainen myyntien onnistumisesta.

Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot

Hyvinvoiva arki pitkien etäisyyksien kunnassa
Kasvatuksen peruspalvelujen ja toisen asteen koulutuksen merkitys kunnan pito- ja vetovoimatekijänä on vahvistunut.
Tavoite: Karesuvannon monitoimitalon rakennuttamisen loppuun saattaminen

Toimenpiteet	Ohjataan ja valvotaan Karesuvannon monitoimitalon rakennushankkeen toteutusta, aikataulutetaan jäljellä olevat työvaiheet ja seurataan kustannuksia suhteessa talousarvioon. Toteutetaan vastaanottotarkastukset, käyttöönotto ja loppudokumentointi.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Rakennuttamisen valmistumisaste %	50	100
Vastuu	Työpäällikkö	

Kuntalaisten hyvinvointi, turvallisuuden tunne ja mahdollisuudet osallistua ovat vahvistuneet.

Tavoite: Liikuntapaikat ja ladut

Toimenpiteet	Kerätään käyttäjiltä palautetta latujen kunnosta ja hoidosta sekä hyödynnetään palautetta kunnossapidon kehittämisessä. Arvioidaan latuverkoston ylläpidon laajuutta, kustannuksia ja hyötyjä käyttäjille sekä kohdennetaan ylläpitoa taloudellisesti ja vaikuttavasti.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Palaute latujen ylläpidosta	0	100
Vastuu	Työpäällikkö	

Rajaton elinkeinoelämä

Elinkeinorakenne on monipuolistunut ja työpaikkojen määrä on kasvanut.

Tavoite: Kiinteistöselvityksen edistäminen

Toimenpiteet	Jatketaan rakennus- ja kiinteistötietojen tarkistamista ja ajantasaistamista kiinteistöveropohjan parantamiseksi. Verrataan rekisteritietoja käytettävissä oleviin tietoihin, selvitetään puutteet ja valmistellaan korjaukset.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Kiinteistöselvityksen etenemisaste %	20	60
Vastuu	Rakennustarkastaja	

Tavoite: Tonttitarjonnan lisääminen

Toimenpiteet	Edistetään keskeneräisten asemakaavojen valmistelua ja tarvittavia selvityksiä yhteistyössä kaavoittajien ja viranomaisten kanssa. Aikataulutetaan kuulemiset, käsitellään palaute ja valmistellaan päätöksenteko siten, että yksi asemakaava etenee kohti hyväksymistä.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Asemakaavojen hyväksymiseen/lainvoimaisuuteen edistäminen, kpl	0	1
Vastuu	Maankäyttöinsinööri	

Puhdas luonto arvokkaana pääomana

Puhdas tunturiluonto säilyy ja vahvistaa Enontekiön kestävää tulevaisuutta.

Tavoite: Vesihuoltolain uudistuksen toimeenpanoon valmistautuminen

Toimenpiteet	Kartoitetaan vesihuollon nykyiset tehtävät, vastuut ja sopimukset. Selkeytetään kunnan ja vesihuoltotoimijoiden vastuunjakoa, arvioidaan toiminta-alueiden ja omistajaohjauksen muutostarpeet.
	Kartoitetaan vesihuollon nykytila, kehittämistarpeet ja riskit. Laaditaan vesihuoltosuunnitelma yhteistyössä vesihuoltotoimijan ja viranomaisten kanssa, määritellään kehittämistoimenpiteet.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Vesihuollon vastuiden määrittely %	0	100
Vesihuoltosuunnitelman valmistelu %	0	100
Vastuu	Tekninen johtaja	

Korkealla kotona

Asuntojen ja rakentamisvalmiiden tonttien tarjonta on lisääntynyt ja vastaa paremmin asukkaiden tarpeisiin.

Tavoite: Maanhankinta kunnalle taajamien lähialueilta

Toimenpiteet	Kartoitetaan kunnan tulevia maankäyttötarpeita palvelevat maa-alueet taajamien lähialueilta. Arvioidaan niiden soveltuvuus, sijainti ja arvo sekä valmistellaan hankintoja yhteensä viiden hehtaarin tavoitteen saavuttamiseksi
	Käynnistetään maanomistajaneuvottelut, sovitaan kauppojen ehdoista ja valmistellaan tarvittavat päätökset sekä kauppakirjat.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Pinta-ala ha	0	5
Kiinteistökauppojen lkm.	0	5
Vastuu	Maankäyttöinsinööri	

Enontekiölle on tullut uusia asukkaita ja yhä useampi on palannut kotikuntaansa.

Tavoite: Talouden hallinta

Toimenpiteet	Seurataan talousarvion toteumaa säännöllisesti ja reagoidaan kustannuspoikkeamiin. Toteutetaan hankinnat suunnitelmallisesti.
	Vuokraustoiminnan kannalta kannattamatonta kohteiden myynnin valmistelu. Selvitetään kohteiden arvot ja myyntiedellytykset, valmistellaan tarvittavat päätökset ja käynnistetään myyntiprosessit

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Talousarviossa pysyminen	0	100
Kiinteistökannan tervehdyttäminen - vuokraustoiminnan kannalta kannattamattomien kohteiden myynnin valmistelu, kpl	0	2
Vastuu	Tekninen johtaja	

Henkilöstö

Henkilötyövuosi	TP2025	TA2026	TA2027
Vakinaiset	14,2	16,3	16,3
Määräaikaiset	5,8	2,3	2,3
Yhteensä	20	18,6	18,6

Talous

Tuloslaskelma (1 000 €)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**1 166**	**1 502**	**1 561**	**1 503**	**1 503**
Myyntituotot	351	424	587	522	522
Maksutuotot	39	56	57	55	55
Tuet ja avustukset	6	2	1	1	1
Muut toimintatuotot	770	1 020	917	925	925
TOIMINTAKULUT	**- 2 644**	**- 2 858**	**- 2 742**	**- 2 748**	**- 2 748**
Henkilöstökulut	- 1 021	- 1 158	- 1 217	- 1 225	- 1 225
Palkat ja palkkiot	- 822	- 952	- 1 005	- 1 004	- 1 004
Henkilösivukulut	- 199	- 207	- 213	- 221	- 221
Eläkekulut					
Muut henkilösivukulut					
Palvelujen ostot	- 908	- 835	- 774	- 774	- 774
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 503	- 652	- 568	- 566	- 566
Avustukset					
Muut toimintakulut	- 212	- 213	- 183	- 183	- 183
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**- 1 479**	**- 1 356**	**- 1 180**	**- 1 245**	**- 1 245**

Hyvinvointilautakunta

Hyvinvointilautakunta vastaa:

- opetustoimen palveluista eli perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestämisestä
- varhaiskasvatuksen palveluista
- kulttuuri-, nuoriso-, vapaa-ajan ja kansalaisopiston palveluista
- ateria- ja puhtauspalveluista
- työllistämisestä ja kotoutumisesta.

Palvelujen järjestämisessä korostuvat lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen, oppimisen ja kasvun edellytysten turvaaminen, työllisyyden, kuntalaisten aktiivisen elämäntavan ja hyvinvoinnin edistäminen sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen.

Toimintaympäristön muutokset

Enontekiön kunnan hyvinvointipalvelujen toimintaympäristöä muovaavat väestökehitys, kuntalaisten muuttuvat palvelutarpeet sekä kunnan laaja maantieteellinen alue. Pitkistä etäisyyksistä ja pienistä ikäluokista huolimatta kunnassa on pystytty turvaamaan monipuoliset hyvinvointipalvelut eri puolilla kuntaa. Pienen kunnan vahvuuksia ovat joustavuus, paikallisten olosuhteiden tuntemus ja tiivis yhteistyö eri toimijoiden kanssa.

Varhaiskasvatuksessa ja opetustoimessa palvelutarpeet vaihtelevat alueittain ja ikäluokittain. Saamenkielisten palvelujen merkitys korostuu osana kunnan kaksikielisyyttä ja kulttuurista erityispiirrettä. Vuorohoidon tarpeet vaikuttavat varhaiskasvatuksen järjestelyihin. Karesuvannon uuden koulun käyttöönotto vuonna 2027 parantaa oppimisympäristöjä ja vahvistaa alueen palveluja sekä kunnan elinvoimaa.

Kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden merkitys korostuu väestörakenteen muuttuessa. Enontekiön vahva yhteisöllisyys, aktiivinen yhdistystoiminta sekä monipuoliset luonto- ja liikuntamahdollisuudet luovat hyvät edellytykset kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvoinnille. Pitkät etäisyydet korostavat lähipalvelujen ja eri toimijoiden välisen yhteistyön merkitystä.

Työllisyyspalvelujen toimintaympäristöön vaikuttavat työmarkkinoiden muutokset sekä työnhakijoiden osaamisen ja työelämän tarpeiden kohtaaminen. Enontekiön elinkeinoelämän erityispiirteet, paikallinen yrittäjyys ja eri toimijoiden välinen yhteistyö tarjoavat mahdollisuuksia työllisyyden edistämiseen. Työllisyysalueen ja kunnan yhteistyöllä on keskeinen merkitys kuntalaisten työllistymismahdollisuuksien tukemisessa.

Ateria- ja puhtauspalvelujen toimintaympäristössä korostuvat palvelujen laatu, toimintavarmuus ja paikallisten olosuhteiden huomioiminen. Lapin hyvinvointialueen kanssa tehty ateriapalvelusopimus on voimassa optiovuosi mukaan lukien 30.6.2028 saakka. Kunnalla on valmiuksia tuottaa ateriapalveluja myös sopimuskauden jälkeen mahdollisen palvelutarpeen mukaisesti.

Hyvinvointipalvelujen toimintaympäristön muutokset edellyttävät palvelujen jatkuvaa arviointia ja tarkoituksenmukaista kehittämistä. Enontekiön vahvuutena ovat paikallisiin tarpeisiin vastaavat palvelut, osaava henkilöstö ja toimiva yhteistyöverkosto. Nämä luovat hyvän perustan kuntalaisten hyvinvoinnin, palvelujen saavutettavuuden ja kunnan elinvoiman vahvistamiselle myös tulevina vuosina.

Henkilötyövuosi	TP2025	TA2026	TA2027
Vakinaiset	49,8	57,2	58,3
Määräaikaiset	18	6,8	9,3
Yhteensä	67,7	64	67,6

Talous

Hyvinvointilautakunnan vuoden 2027 talousarviossa toimintatuotot ovat 893 000 euroa ja toimintakulut ovat 6 063 000 euroa. Toimintakate on -5 170 000 euroa.

Suurimman osan hyvinvointilautakunnan toimintamenoista muodostavat henkilöstökulut. Vuoden 2027 henkilöstökulut ovat yhteensä 3 939 000 euroa, mikä on noin 65 prosenttia lautakunnan toimintakuluista.

Talousarvion valmistelussa on huomioitu palvelujen järjestämisen lakisääteiset velvoitteet, henkilöstötarpeet sekä toiminnan jatkuvuuden turvaaminen. Talouden suunnittelussa korostuvat määrärahojen tarkoituksenmukainen kohdistaminen eri palveluihin, kustannusten seuranta sekä toiminnan kehittäminen kuntalaisten tarpeita vastaavasti.

Tuloslaskelma (1 000 €)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**1 156**	**930**	**888**	**893**	**893**
Myyntituotot	334	322	323	323	323
Maksutuotot	19	15	10	10	10
Tuet ja avustukset	803	574	537	542	542
Muut toimintatuotot		19	18	18	18
TOIMINTAKULUT	**- 5 906**	**- 6 041**	**- 6 058**	**- 6 063**	**- 6 063**
Henkilöstökulut	- 3 805	- 3 869	- 3 899	- 3 939	- 3 939
Palkat ja palkkiot	- 3 069	- 3 090	- 3 155	- 3 155	- 3 155
Henkilösivukulut	- 736	- 779	- 744	- 783	- 783
Eläkekulut					
Muut henkilösivukulut					
Palvelujen ostot	- 1 439	- 1 377	- 1 418	- 1 390	- 1 390
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 362	- 336	- 342	- 336	- 336
Avustukset	- 279	- 422	- 362	- 361	- 361
Muut toimintakulut	- 21	- 37	- 38	- 38	- 38
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**- 4 750**	**- 5 111**	**- 5 170**	**- 5 170**	**- 5 170**

Opetustoimi

Opetustoimi järjestää esi- ja perusopetusta Hetan yhtenäisessä peruskoulussa sekä Karesuvannon ja Kilpisjärven kouluissa. Toisen asteen lukiokoulutusta järjestetään Enontekiön erälukiossa.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Opetustoimen tehtävänä on turvata laadukkaat, saavutettavat ja turvalliset kasvatus- ja koulutuspalvelut eri puolilla laajaa kuntaa sekä luoda lapsille ja nuorille vahva perusta oppimiselle, hyvinvoinnille ja tulevaisuudelle.

Vuonna 2027 ja suunnitelmakaudella 2028-2029 opetustoimen toiminnassa painottuvat laadukkaiden suomen- ja saamenkielisten esi- ja perusopetuspalvelujen turvaaminen, lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistaminen sekä Enontekiön erälukion toiminnan ja vetovoiman kehittäminen. Tavoitteena on, että laadukas koulutus on saavutettavissa Enontekiöllä pitkistä etäisyyksistä huolimatta ja että mahdollisuus lukiokoulutukseen säilyy omassa kunnassa.

Tavoitteena on vahvistaa nuorten yrittäjyysosaamista ja valmiuksia nähdä Enontekiö myös tulevaisuuden työ-, yrittäjyys- ja elinympäristönä. Opetus tukee lasten ja nuorten kiinnittymistä kotiseutuunsa ja luontoa ja lähiympäristöä hyödynnetään monipuolisesti oppimisympäristöinä osana opetusta.

Opetustoimen merkittävin toiminnallinen muutos vuonna 2027 on Karesuvannon uuden koulurakennuksen käyttöönotto. Uusi koulu tarjoaa ajanmukaisen, turvallisen ja monipuolisen oppimisympäristön ja vahvistaa samalla Karesuvannon alueen palveluja ja elinvoimaa.

Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot

Hyvinvoiva arki pitkien etäisyyksien kunnassa

Kasvatuksen peruspalvelujen ja toisen asteen koulutuksen merkitys kunnan pito- ja vetovoimatekijänä on vahvistunut.	
Tavoite: Turvataan laadukas ja oppilaiden sekä opiskelijoiden tarpeita vastaava esi- ja perusopetus ja lukiokoulutus.	
Toimenpiteet	Kehitetään opetuksen laatua osallistumalla opetuksen kehittämistä varten perustetun työryhmän toimintaan.
	Tuetaan oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista ja opintojen etenemistä sekä varmistetaan riittävät tukitoimet opintojen suorittamiseksi
	Varmistetaan opetuksen laatu rekrytoimalla kelpoisuusvaatimukset täyttävää henkilöstöä.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Pätevien työntekijöiden osuus uusista henkilöstörekrytoinneista %	0	100
Oppilaiden ja opiskelijoiden valmistumisaste %	0	100
Lukion kehittämistyöryhmän kokousten lukumäärä	0	4
Vastuu	Hallinnollinen rehtori	

Rajaton elinkeinoelämä

Enontekiölle on syntynyt uusia yrityksiä ja investointeja sekä uutta osaamista.			
Tavoite: Vahvistetaan yläluokkien oppilaiden yrittäjyysosaamista ja kannustetaan heitä yrittäjyyteen tarjoamalla yrittäjyyskasvatusta valinnaisaineena.			
Toimenpiteet	Järjestetään yrittäjyyskasvatuksen valinnaiskursseja, joilla tutustutaan yrittäjyyteen.		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Yrittäjyyskurssien määrä		0	3
Vastuu	Hallinnollinen rehtori		
Tavoite: Poro- ja luontaiselinkeinot säilyvät vahvoina			
Toimenpiteet	Mahdollistetaan oppilaiden osallistuminen poro- ja luontaiselinkeinoihin myöntämällä huoltajan hakemuksesta opetuksesta vapaata		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Annettujen lomien määrä %		0	100
Vastuu	hallinnollinen rehtori		

Puhdas luonto arvokkaana pääomana

Luonnon merkitys kuntalaisten hyvinvoinnin ja Enontekiön vetovoiman lähteenä on vahvistunut.			
Tavoite: Vakiinnutetaan vuosittaiset tunturivaellukset osaksi perusopetuksen ja lukiokoulutuksen toimintaa ja tällä tavoin vahvistetaan oppilaiden ja opiskelijoiden luontosuhdetta ja retkeilytaitoja.			
Toimenpiteet	Suunnitellaan ja toteutetaan vuosittain oppilaille ja opiskelijoille soveltuvia tunturivaelluksia osana koulujen toimintaa.		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Tehtyjen vaellusten osallistujamäärät %		0	25
Vastuu	Hallinnollinen rehtori		
Tavoite: Luontoa hyödynnetään oppimisympäristönä kaikilla perusopetuksen luokka-asteilla.			
Toimenpiteet	Laaditaan koko perusopetuksen kattava retkikohdesuunnitelma, jossa määritellään kullekin luokka-asteelle sopivat luontoretket ja lähiretkikohteet Enontekiöllä.		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Toteutettujen retkien lukumäärä		0	8
Vastuu	Hallinnollinen rehtori		

Henkilöstö

Henkilötyövuosi	TP2025	TA2026	TA2027
Vakinaiset	30,8	36	35
Määräaikaiset	7,3	2	2
Yhteensä	38,1	38	37

Talous

Tuloslaskelma (1 000 €)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**655**	**429**	**385**	**390**	**390**
Myyntituotot		16	16	16	16
Maksutuotot	2	1	2	2	2
Tuet ja avustukset	653	412	367	372	372
Muut toimintatuotot					
TOIMINTAKULUT	**- 3 490**	**- 3 447**	**- 3 418**	**- 3 423**	**- 3 423**
Henkilöstökulut	- 2 460	- 2 520	- 2 475	- 2 502	- 2 502
Palkat ja palkkiot	- 1 983	- 1 996	- 1 986	- 1 986	- 1 986
Henkilösivukulut	- 477	- 524	- 489	- 516	- 516
Eläkekulut					
Muut henkilösivukulut					
Palvelujen ostot	- 918	- 829	- 850	- 829	- 829
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 104	- 85	- 80	- 80	- 80
Avustukset					
Muut toimintakulut	- 8	- 14	- 12	- 12	- 12
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**- 2 835**	**- 3 019**	**- 3 033**	**- 3 033**	**- 3 033**

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen toimiala vastaa Enontekiön kunnan varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä. Varhaiskasvatusta järjestetään Hetassa päiväkoti Riekossa, jossa toimii kaksi suomenkielistä ja yksi saamenkielinen ryhmä, Karesuvannossa ryhmäperhepäiväkoti Touhulassa sekä Kilpisjärvellä ryhmäperhepäiväkoti Saanassa, jossa toimii suomen- ja saamenkieliset ryhmät. Karesuvannossa saamenkielistä varhaiskasvatusta hankitaan tarvittaessa ostopalveluna Ruotsin Karesuvannossa sijaitsevasta päivähoitoyksikkö Lávvusta.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja tarjota jokaiselle lapselle mahdollisimman hyvät kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytykset lapsen kielitaustan mukaisesti. Toiminnan suunnittelussa ja järjestämisessä korostuvat lapsen edun ensisijaisuus sekä tiivis yhteistyö varhaiskasvatuksen ja lapsen kodin välillä.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Vuoden 2027 ja tulevien suunnitteluvuosien 2027–2028 toiminnan keskeisiä painopisteitä ovat lasten yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen, luontosuhteen ja ympäristökasvatuksen edistäminen, henkilöstön osaamisen vahvistaminen, saamenkielisen varhaiskasvatuksen vahvistaminen sekä lasten päivittäisen liikkumisen ja liikunnan ilon kokemisen mahdollistaminen.

Varhaiskasvatuksessa tuetaan lasten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa arjen toimintaan sekä vahvistetaan yhteisöllisyyden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Lasten luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta kehitetään hyödyntämällä monipuolisesti luontoa ja lähiympäristöä pedagogisina oppimisympäristöinä. Lapsia kannustetaan päivittäiseen liikkumiseen ja mahdollistetaan heille myönteisiä kokemuksia liikunnasta ja liikkumisen ilosta.

Keskeiset muutokset

Vuorohoidon järjestäminen lisää varhaiskasvatuksen henkilöstöresurssien tarvetta ja edellyttää joustavaa työvuorosuunnittelua. Saamenkielisen varhaiskasvatuksen tarpeen kasvu kaikissa varhaiskasvatusyksiköissä edellyttää saamenkielisten palvelujen saatavuuden turvaamista ja riittävien henkilöstöresurssien huomioimista toiminnan suunnittelussa.

Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot

Hyvinvoiva arki pitkien etäisyyksien kunnassa	
Kasvatuksen peruspalvelujen ja toisen asteen koulutuksen merkitys kunnan pito- ja vetovoimatekijänä on vahvistunut.	
Tavoite: Turvataan laadukas, turvallinen ja lasten yksilölliset tarpeet huomioiva suomen- ja saamenkielinen varhaiskasvatus.	
Toimenpiteet	Vahvistetaan lasten yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja yhteenkuuluvuuden tunnetta järjestämällä yhteisiä tapahtumia, juhlia ja teemapäiviä sekä osallistamalla lapsia niiden suunnitteluun ja toteutukseen.
	Henkilöstön osaamista vahvistetaan täydennyskoulutusten avulla
	Kehitetään saamenkielisen varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa, vahvistetaan saamen kielen ja kulttuurin asemaa varhaiskasvatuksen arjessa sekä tuetaan henkilöstön osaamisen kehittämistä.

	Lisätään lasten päivittäistä liikkumista monipuolisen, leikinomaisen ja iloa tuottavan toiminnan avulla sekä vahvistetaan liikuntamyönteistä toimintakulttuuria osana varhaiskasvatuksen arkea.

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Täydennyskoulutuksiin osallistujien määrä	0	10
Saamenkielisen varhaiskasvatuksen kehittämistyön käynnistäminen yhteistyössä saamelaiskäräjien kanssa	0	1
Yhteisöllisten tapahtumien määrä, huomioiden kunnan 150-juhlavuosi	0	12
Liikuntakasvatussuunnitelman laatiminen	0	1
Vastuu	varhaiskasvatuspäällikkö	

Puhdas luonto arvokkaana pääomana

Luonnon merkitys kuntalaisten hyvinvoinnin ja Enontekiön vetovoiman lähteenä on vahvistunut.

Tavoite: Luontosuhteen ja ympäristökasvatuksen vahvistaminen varhaiskasvatuksessa

Toimenpiteet	Hyödynnetään luontoa pedagogisena oppimisympäristönä esimerkiksi liikunnassa, leikeissä, taiteessa ja tutkimisessa.

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Luontotoiminnan ja retkien määrä	0	12
Luonnon havainnointipäiväkirja	0	3
Vastuu	varhaiskasvatuspäällikkö	

Henkilöstö

Henkilötyövuosi	TP2025	TA2026	TA2027
Vakinaiset	7	10	10,4
Määräaikaiset	8	2,5	4
Yhteensä	15	12,5	14,4

Talous

Tuloslaskelma (1 000 €)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**35**	**45**	**23**	**23**	**23**
Myyntituotot					
Maksutuotot	16	13	8	8	8
Tuet ja avustukset	18	32	15	15	15
Muut toimintatuotot					
TOIMINTAKULUT	**- 798**	**- 776**	**- 831**	**- 831**	**- 831**
Henkilöstökulut	- 666	- 644	- 683	- 690	- 690
Palkat ja palkkiot	- 537	- 521	- 560	- 560	- 560
Henkilösivukulut	- 129	- 123	- 123	- 130	- 130
Eläkekulut					
Muut henkilösivukulut					
Palvelujen ostot	- 61	- 55	- 63	- 60	- 60
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 14	- 16	- 23	- 20	- 20
Avustukset	- 55	- 60	- 60	- 60	- 60
Muut toimintakulut	- 2	- 1	- 1	- 1	- 1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**- 764**	**- 731**	**- 808**	**- 809**	**- 809**

Kulttuuri, nuoriso ja vapaa-aika

Kulttuuri-, nuoriso- ja vapaa-ajan toimiala edistää kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta sekä yhdenvertaisia mahdollisuuksia kulttuuriin, sivistykseen, liikuntaan ja terveelliseen elämäntapaan.

Toimiala vastaa kulttuuri-, kirjasto-, nuoriso-, liikunta- ja hyvinvointipalvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä sekä liikuntaryhmien, kuntosalien, nuorisotilan, kirjaston, kotiseutumuseon ja kansalaisopistopalvelujen toiminnasta. Palveluja ja tapahtumia kehitetään yhteistyössä yhdistysten, järjestöjen, seurojen ja muiden toimijoiden kanssa kuntalaisten osallistumis- ja harrastusmahdollisuuksien lisäämiseksi.

Nuorisopalvelujen keskeisenä tavoitteena on tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä ja hyvinvointia sekä vahvistaa nuorten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Kulttuuri-, nuoriso- ja vapaa-ajan toimialan keskeisenä painopisteenä on vuonna 2027 ja suunnitelmakausilla 2028-2029 kuntalaisten hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen sekä monipuolisten kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan palvelujen kehittäminen.

Kulttuuri- ja kirjastopalveluissa painotetaan palvelujen saavutettavuutta, ympärivuotisen kulttuuritarjonnan kehittämistä ja paikallisen kulttuuriperinnön vaalimista. Kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamista jatketaan yhteistyössä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa. Kotiseutumuseon toimintaa kehitetään ja kulttuuritapahtumia järjestetään yhteistyössä paikallisten yhdistysten, järjestöjen ja yritysten kanssa.

Nuorisopalveluissa vahvistetaan nuorten osallisuutta ja omaa toimijuutta. Toiminnassa painotetaan kansainvälisen nuorisotyön käynnistämistä ja saamenkielisen nuorisotyön vahvistamista.

Liikunta- ja hyvinvointipalveluissa edistetään kuntalaisten terveyttä, toimintakykyä ja liikunnallista elämäntapaa. Hyvinvointia tukevia palveluja kehitetään järjestämällä hyvinvointitapahtumia, vahvistamalla elintapaohjausta sekä lisäämällä ohjattua liikuntatoimintaa kysynnän ja eri ikäryhmien tarpeiden mukaisesti.

Toimialalla vahvistetaan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyötä sekä kehitetään yhteistyötä yhdistysten, järjestöjen ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena on lisätä kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia, tukea kolmannen sektorin toimintaa ja vahvistaa Enontekiön yhteisöllisyyttä ja elinvoimaa.

Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot

Hyvinvoiva arki pitkien etäisyyksien kunnassa

Arjen tärkeiden palvelujen saavutettavuus on parantunut ja palvelut vastaavat paremmin kuntalaisten tarpeisiin.		
Tavoite: Kirjastolla varattava työtila käytössä.		
Toimenpiteet	Työtilan varaaminen tapahtuu verkosta etänä.	
Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Tilan käyttö, käyttökerrat	0	24

Vastuu	kulttuurikoordinaattori		
Tavoite: Kaikukortti tukee osallistumista kulttuuri- ja liikuntapalveluihin.			
Toimenpiteet	Kaikukortteja on asiakastyötä tekevillä jakajilla jaettavina. Kaikukortin käyttökohteista kerrotaan kunnan verkkosivulla.		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
kaikukorttien määrä		0	15
Vastuu	kulttuurikoordinaattori		
Tavoite: Saamenkielisen nuorisotyön vahvistaminen			
Toimenpiteet	Järjestetään saamenkielisille nuorille omakielistä toimintaa.		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Säännöllistä saamenkielistä toimintaa nuorille kuukausittain		0	10
Vastuu	saamenkielinen nuorisotyöntekijä		

Kuntalaisten hyvinvointi, turvallisuuden tunne ja mahdollisuudet osallistua ovat vahvistuneet.			
Tavoite: Tarjotaan lapsille ja nuorille mahdollisuuksia itse tehdä ja kokea kulttuuria.			
Toimenpiteet	Kulttuuripalvelut tuottaa lastenkulttuurisuunnitelman mukaista sisältöä lapsille kouluilla		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisten työpajojen ja tapahtumien määrä		0	15
Vastuu	kulttuurikoordinaattori		
Tavoite: Yhdistykset ja yhteisöt järjestävät tapahtumia kunnassa.			
Toimenpiteet	Myönnetään avustusta yhteisöille ja yhdistyksille tapahtumien järjestämistä varten		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Avustuksella järjestettyjen tapahtumien määrä.		0	8
Vastuu	kulttuurikoordinaattori		
Tavoite: Järjestetään kaikille avoimia kulttuuritapahtumia.			
Toimenpiteet	Kulttuuripalvelut tuottaa erilaisia tapahtumia eri ikäisille kuntalaisille.		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Avoimien kulttuuritapahtumien määrä		0	40
Vastuu	kulttuurikoordinaattori		
Tavoite: Kotiseutumuseo tarjoaa kulttuurielämyksiä ja esittelee paikallista kulttuurihistoriaa.			
Toimenpiteet	Kotiseutumuseo on avoinna kesäkuukausina tarjoten kävijöille näyttelyita ja tapahtumia		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Kävijämäärä		0	600
Tavoite: Kirjastopalveluja on saatavana koko kunnan alueella.			
Toimenpiteet	Kirjastossa aineistoja ja tapahtumia kaikenikäisille asiakkaille		
	Yhteispohjoismaisen kirjastoauton kokouksiin osallistuminen		

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Kirjastoauton pysähtymispaikkojen määrä eri kylissä	0	30
Kirjaston satutuntien määrä	0	20
Kirjaston kävijämäärä	0	13 000
Vastuu	kulttuurikoordinaattori	
Tavoite: Ryhmämuotoisen elintapaohjauksen juurruttaminen kunnan hyvinvointitoimintaan		
Toimenpiteet	Elintapaohjauksen juurruttaminen kunnan hyvinvointitoimintaan ryhmämuotoisena	
Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Osallistujien määrä ryhmissä	0	10
Ryhmien määrä	0	2
Vastuu	Hyvinvointiohjaaja	
Tavoite: Kunnan ja yhdistysten yhteistyön ja osallisuuden vahvistaminen		
Toimenpiteet	Kunnan ja yhdistysten yhteistyön ja osallisuuden vahvistaminen	
Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Yhdistysten määrä yhdistysfoorumeissa	0	15
Kunnan järjestämä yhdistysfoorumi yhdistyksille 2 kertaa vuodessa	0	2
Vastuu	hyvinvointiohjaaja	
Tavoite: Kuntalaisten aktiivisen liikkumisen lisääminen ja hyvinvoinnin edistäminen kuntosaliharjoittelun avulla.		
Toimenpiteet	Kannustetaan kuntalaisia kuntosalien omatoimiseen käyttöön ja järjestetään ohjattuja kuntosaliryhmiä eri kohderyhmille.	
Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Kunnan kuntosalien käyntimäärät vuoden aikana	0	8 000
Ohjattujen (4-5 ryhmää) kuntosaliryhmien käyntimäärät vuoden aikana	0	900
Vastuu	hyvinvointiohjaaja	
Tavoite: Luodaan edellytykset kansainvälisen nuorisotyön käynnistämiselle ja vahvistetaan nuorten mahdollisuuksia kansainväliseen toimintaan.		
Toimenpiteet	Selvitetään kansainvälisen nuorisotyön toteuttamismahdollisuuksia ja valmistellaan Erasmus+ -ohjelmaan osallistumista yhteistyössä jonkun toisen toimijan kanssa.	
Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Kansainvälisen nuorisotyön aloittaminen	0	1
Kansainvälisen nuorisotyön yhteistyötapaamiset ja koulutukset	0	3
Vastuu	nuorisotyöntekijä	
Tavoite: Nuorten oman toimijuuden ja osallisuuden vahvistaminen		
Toimenpiteet	Vahvistetaan nuorten omaa toimijuutta ja osallisuutta.	
Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Nuorisotiloilla kokoontuu nuorten omatoimiryhmä	0	6

Vastuu	nuorisotyöntekijä

Rajaton elinkeinoelämä

Enontekiön tunnettuus on lisääntynyt.			
Tavoite: Juhlavuosi tuo tapahtumien myötä näkyvyyttä kunnalle.			
Toimenpiteet	Juhlavuoden ohjelman tiedot esillä verkossa ja kuntatiedotteessa.		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Toteutunut juhlaohjelma		0	1
Vastuu	kulttuuri- ja viestintäkoordinaattori		

Henkilöstö

Henkilötyövuosi	TP2025	TA2026	TA2027
Vakinaiset	5,7	5,5	6
Määräaikaiset	1,3	1	2
Yhteensä	7,1	6,5	8

Talous

Tuloslaskelma (1 000 €)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**179**	**180**	**198**	**198**	**198**
Myyntituotot	59	30	25	25	25
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	120	130	155	155	155
Muut toimintatuotot		19	18	18	18
TOIMINTAKULUT	**- 614**	**- 712**	**- 732**	**- 731**	**- 731**
Henkilöstökulut	- 317	- 373	- 381	- 384	- 384
Palkat ja palkkiot	- 256	- 303	- 314	- 314	- 314
Henkilösivukulut	- 61	- 69	- 67	- 70	- 70
Eläkekulut					
Muut henkilösivukulut					
Palvelujen ostot	- 193	- 217	- 231	- 228	- 228
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 64	- 56	- 56	- 56	- 56
Avustukset	- 29	- 46	- 41	- 41	- 41
Muut toimintakulut	- 11	- 21	- 24	- 24	- 24
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**- 435**	**- 532**	**- 534**	**- 534**	**- 534**

Työllisyys

Työllisyyspalveluiden tavoitteena on edistää työnhakijoiden työllistymistä avoimille työmarkkinoille ja ennaltaehkäistä pitkäaikaistyöttömyyttä. Tavoitteena on vahvistaa erilaisissa elämäntilanteissa olevien asiakkaiden työ- ja työllistymismahdollisuuksia sekä kehittää työ- ja toimintakyvyn arviointia osana vaikuttavaa ja tarkoituksenmukaista asiakasohjausta. Asiakkaille pyritään löytämään yksilöllisiä ja tarkoituksenmukaisia etenemis- ja työllistymispolkuja. Nuorten kohdalla tavoitteena on lisäksi vahvistaa työelämään kiinnittymistä ja tarkoituksenmukaista ohjautumista palveluihin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Tavoitteena on tarjota oikea-aikaisia, yksilöllisiä, helposti saavutettavia ja kohderyhmien tarpeita vastaavia palveluita. Vuonna 2027 painotetaan erityisesti pitkäaikaistyöttömien tarkoituksenmukaisten etenemis- ja työllistymispolkujen rakentamista, työ- ja toimintakyvyn arvioinnin kehittämistä sekä konkreettisten työelämäyhteyksien lisäämistä. Nuorten työelämään kiinnittymistä ja tarkoituksenmukaista ohjautumista palveluihin vahvistetaan yhteistyössä etsivän nuorisotyön ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa. Työtä tehdään monialaisesti yhteistyössä työllisyysalueen, Lapin hyvinvointialueen, Kelan, etsivän nuorisotyön, työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYM) sekä koulutuksen järjestäjien kanssa.

Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot

Hyvinvoiva arki pitkien etäisyyksien kunnassa

Arjen tärkeiden palvelujen saavutettavuus on parantunut ja palvelut vastaavat paremmin kuntalaisten tarpeisiin.

Tavoite: Työllisyyskoordinaattorin asiakaskohderyhmään kuuluvien pitkäaikaistyöttömien eteneminen työmarkkinoille tai koulutukseen.

Toimenpiteet	Asiakkaan tilanteen ja tavoitteiden arviointi sekä tarkoituksenmukaisen etenemisen tukeminen yhteistyössä työllisyyden omatyöntekijän ja muun palveluverkoston kanssa.	

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Työmarkkinoille edenneiden asiakkaiden määrä	0	3
Koulutukseen edenneiden asiakkaiden määrä	0	3

Vastuu	Työllisyyskoordinaattori

Tavoite: Työllisyyskoordinaattorin asiakaskohderyhmään kuuluvien pitkäaikaistyöttömien eteneminen muuhun tarkoituksenmukaiseen jatkopolkuun

Toimenpiteet	Asiakkaan työ- ja toimintakyvyn, palvelutarpeen ja elämäntilanteen kokonaisvaltainen arviointi sekä tarkoituksenmukaisen palvelu- tai etuuspolun rakentaminen yhteistyössä verkoston kanssa.	

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Muuhun tarkoituksenmukaiseen jatkopolkuun edenneiden asiakkaiden määrä	0	3

Vastuu	Työllisyyskoordinaattori

Tavoite: Työ-, ja toimintakyvyn kuvaamisen toimintamallien vakiinnuttaminen työllisyyskoordinaattorin asiakastyössä

Toimenpiteet	Työ- ja toimintakyvyn arvioinnin sekä lausuntokäytännön kehittäminen ja käyttöönotto osana asiakkaan palvelupolkua.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Työ- ja toimintakyvyn arvioiden/lausuntojen määrä	0	7

Vastuu	Työllisyyskoordinaattori

Tavoite: Nuorten työelämään kiinnittymisen ja etsivään nuorisotyöhön ohjautumisen vahvistaminen

Toimenpiteet	Työllisyyspalveluiden, sosiaalipalveluiden ja etsivän nuorisotyön yhteistyön kehittäminen nuorten tavoittamiseksi, tarkoituksenmukaisen palveluohjauksen vahvistamiseksi ja työelämään kiinnittymisen tukemiseksi. Kesätyöllistämisen prosessin kehittäminen osana kokonaisuutta.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Nuorten ohjautuminen työllisyyspalveluista etsivän nuorisotyön palveluihin	0	3

Vastuu	Työllisyyskoordinaattori

Rajaton elinkeinoelämä

Elinkeinorakenne on monipuolistunut ja työpaikkojen määrä on kasvanut.

Tavoite: Työnantajayhteistyön uudistaminen ja konkreettisten työllistymisratkaisujen lisääminen

Toimenpiteet	Työkokeilupaikkojen ja muun työelämäyhteistyön kehittäminen yhteistyössä työnantajien kanssa. Työkokeilun havainnointi- ja palautekäytäntöjen hyödyntäminen asiakkaan työ- ja toimintakyvyn sekä jatkopolun arvioinnissa.

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Työkokeiluun tai muuhun konkreettiseen työelämäyhteistyöhön edenneiden asiakkaiden määrä	0	4

Vastuu	Työllisyyskoordinaattori

Henkilöstö

Henkilötyövuosi	TP2025	TA2026	TA2027
Vakinaiset	1,1	1,1	1,1
Määräaikaiset	0,3	0,3	0,3
Yhteensä	1,4	1,4	1,4

Talous

Tuloslaskelma (1 000 €)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**29**	**5**	**5**	**5**	**5**
Myyntituotot	17	5	5	5	5
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	12				
Muut toimintatuotot					
TOIMINTAKULUT	**- 534**	**- 641**	**- 586**	**- 586**	**- 586**
Henkilöstökulut	- 90	- 66	- 67	- 68	- 68
Palkat ja palkkiot	- 73	- 54	- 55	- 55	- 55
Henkilösivukulut	- 17	- 12	- 12	- 13	- 13
Eläkekulut					
Muut henkilösivukulut					
Palvelujen ostot	- 248	- 257	- 257	- 256	- 256
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1
Avustukset	- 195	- 317	- 261	- 261	- 261
Muut toimintakulut					
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**- 504**	**- 636**	**- 581**	**- 581**	**- 581**

Ateria- ja puhtauspalvelut

Enontekiön kunnan ateria- ja puhtauspalvelujen toimiala tukee kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallista arkea. Ateriapalvelut vastaavat koulujen ja varhaiskasvatuksen päivittäisestä ruokailusta sekä tuottavat ateriapalveluja Lapin hyvinvointialueelle sopimuksen mukaisesti.

Koulujen ja varhaiskasvatuksen ateriapalveluissa noudatetaan voimassa olevia ravitsemussuosituksia. Tavoitteena on tarjota monipuolisia, terveellisiä ja ravitsevia aterioita, jotka tukevat lasten ja nuorten kasvua, oppimista ja hyvinvointia. Lapin hyvinvointialueelle tuotettavissa ikääntyneiden ateriapalveluissa huomioidaan ikääntyneiden ravitsemussuositukset. Nykyinen palvelusopimus on voimassa optiovuosi mukaan lukien 30.6.2028 saakka.

Puhtauspalvelut huolehtivat kunnan tilojen ja kiinteistöjen siisteydestä, hygieniasta ja viihtyisyydestä sovittujen laatutasojen mukaisesti. Palveluilla edistetään terveellisiä ja turvallisia toimintaympäristöjä.

Ateria- ja puhtauspalvelujen toiminnassa korostuvat kustannustehokkuus, ympäristövastuullisuus ja paikallisuuden huomioiminen. Ateriapalveluissa suositaan lähiruokaa, erityisesti paikallista kalaa ja poronlihaa, sekä pyritään vähentämään ruokahävikkiä. Puhtauspalveluissa käytetään ympäristöystävällisiä puhdistusaineita ja siivousmenetelmiä.

Toiminnan painotukset ja keskeiset muutokset

Vuonna 2027 ateria- ja puhtauspalvelujen keskeisenä painopisteenä on laadukkaiden, turvallisten ja kustannustehokkaiden palvelujen turvaaminen. Ateriapalveluissa ensisijaisena tehtävänä on koulujen ja varhaiskasvatuksen lakisääteisten ruokapalvelujen järjestäminen sekä ateriapalvelujen tuottaminen Lapin hyvinvointialueelle voimassa olevan sopimuksen mukaisesti. Kunta varautuu palvelutuotannon mahdolliseen jatkumiseen ja ylläpitää valmiuksiaan tarjota ateriapalveluja myös sopimuskauden jälkeen, mikäli palveluille on tarvetta ja niiden jatkamisesta sovitaan.

Toiminnassa vahvistetaan lähiruoan käyttöä, vähennetään ruokahävikkiä ja kehitetään ympäristövastuullisia toimintatapoja. Paikallisten raaka-aineiden hyödyntäminen tukee kunnan elinvoimaa.

Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot

Hyvinvoiva arki pitkien etäisyyksien kunnassa

Arjen tärkeiden palvelujen saavutettavuus on parantunut ja palvelut vastaavat paremmin kuntalaisten tarpeisiin.			
Tavoite: Ateriapalvelujen laadun ja asiakastyytyväisyyden varmistaminen.			
Toimenpiteet	Suoritetaan asiakaskyselyjä		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Tehdyt asiakaskyselyt		0	5
Vastuu	Ruoka- ja puhtauspalvelupäällikkö		

Rajaton elinkeinoelämä

Elinkeinorakenne on monipuolistunut ja työpaikkojen määrä on kasvanut.

Tavoite: Paikallisen elinvoiman vahvistaminen lisäämällä lähiruoan käyttöä kunnan ateriapalveluissa.		
Toimenpiteet	Lisätään paikallisten raaka-aineiden, erityisesti kalan ja poronlihan, käyttöä.	
Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Lähiruoka % hankituista elintarvikkeista	20	25
Vastuu	ruoka- ja puhtauspalvelupäällikkö	

Puhdas luonto arvokkaana pääomana

Puhdas tunturiluonto säilyy ja vahvistaa Enontekiön kestävää tulevaisuutta.		
Tavoite: Kestävä kehityksen mukaisen ympäristövastuullisuuden edistäminen vähentämällä ruokahävikkiä ja tehostamalla kierrätystä.		
Toimenpiteet	Vähennetään ruokahävikkiä ateriapalveluissa sekä tehostetaan jätteiden lajittelua ja kierrätystä ateria- ja puhtauspalveluissa.	
Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Kierrätys %	80	100
Hävikkiruoka %	8	3
Vastuu	Ruoka- ja puhtauspalvelupäällikkö	

Henkilöstö

Henkilötyövuosi	TP2025	TA2026	TA2027
Vakinaiset	5,1	4,6	5
Määräaikaiset	1,1	1	1
Yhteensä	6,2	5,6	6

Talous

Tuloslaskelma (1 000 €)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**258**	**271**	**278**	**278**	**278**
Myyntituotot	258	271	278	278	278
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
TOIMINTAKULUT	**- 470**	**- 465**	**- 492**	**- 492**	**- 492**
Henkilöstökulut	- 272	- 267	- 293	- 295	- 295
Palkat ja palkkiot	- 220	- 216	- 240	- 240	- 240
Henkilösivukulut	- 52	- 51	- 52	- 55	- 55
Eläkekulut					
Muut henkilösivukulut					
Palvelujen ostot	- 18	- 19	- 17	- 17	- 17
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 180	- 179	- 182	- 179	- 179
Avustukset					
Muut toimintakulut	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**- 212**	**- 194**	**- 214**	**- 214**	**- 214**

3 TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmaosa osoittaa, kuinka tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Tuloslaskelma sisältää varsinaisten käyttötalouden toimintojen tulojen ja menojen yhdistelmät, joista johdetaan toimintakate. Lisäksi tuloslaskelmassa **määritellään vuosikate ja tilikauden tulos.**

Toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen välitulos arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä lyhyellä aikavälillä.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan varauksia tai vapaata omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

ENONTEKIÖN KUNTA

Tuloslaskelma (1 000 €)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**2 480**	**2 629**	**2 585**	**2 567**	**2 571**
Myyntituotot	755	813	971	904	904
Maksutuotot	57	71	67	65	65
Tuet ja avustukset	897	706	612	655	659
Muut toimintatuotot	770	1 039	935	943	943
TOIMINTAKULUT	**- 10 454**	**- 11 018**	**- 10 944**	**- 10 933**	**- 10 946**
Henkilöstökulut	- 5 648	- 5 874	- 5 932	- 6 019	- 6 023
Palkat ja palkkiot	- 4 580	- 4 724	- 4 844	- 4 838	- 4 841
Henkilösivukulut	- 1 068	- 1 150	- 1 088	- 1 181	- 1 182
Eläkekulut					
Muut henkilösivukulut					
Palvelujen ostot	- 3 291	- 3 353	- 3 351	- 3 290	- 3 299
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 947	- 1 041	- 976	- 948	- 949
Avustukset	- 295	- 442	- 383	- 382	- 382
Muut toimintakulut	- 272	- 308	- 302	- 294	- 294
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**- 7 974**	**- 8 389**	**- 8 359**	**- 8 366**	**- 8 375**
Verotulot	**4 585**	**4 875**	**5 313**	**5 450**	**5 796**
Valtionosuudet	**3 558**	**3 398**	**3 230**	**3 230**	**3 230**
Rahoitustuotot ja -kulut	**346**	**367**	**453**	**273**	**173**
Korkotuotot	4	35	13	13	13
Muut rahoitustuotot	660	708	912	807	757
Korkokulut	- 55	- 140	- 200	- 280	- 330
Muut rahoituskulut	- 263	- 236	- 272	- 267	- 267
VUOSIKATE	**514**	**250**	**636**	**587**	**824**
Poistot ja arvonalentumiset	**- 569**	**- 567**	**- 642**	**- 749**	**- 765**
Satunnaiset tuotot ja kulut					
TILIKAUDEN TULOS	**- 55**	**- 316**	**- 5**	**- 162**	**59**
Varausten ja rahastojen muutokset	**6**	**6**	**6**	**6**	**6**
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**- 49**	**- 310**	**1**	**- 156**	**65**

4 INVESTOINTIOSA

Investointiosassa esitetään investointeja koskevat tavoitteet, hankkeiden kustannusarviot ja niiden jaksottuminen investointimenoina suunnitteluvuosille sekä investointeihin saatavat rahoitusosuudet ja muut tulot. Investointiosassa esitetään kunnan hallintosäännön mukaisesti ne investoinnit, joiden arvonlisäveroton arvo on vähintään 10 000 euroa.

Investointimenona budjetoidaan pysyviin vastaaviin aktivoitavien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot sekä sijoitukset tytäryhteisöjen osakkeisiin ja pääomaosuuksiin sekä peruspääomasijoitukset kuntayhtymiin. Investointien hankintamenot budjetoidaan arvonlisäverottomin hinnoin lukuun ottamatta vähennysrajoitteisen toiminnan piiriin kuuluvia hankintamenoja.

Investointituloina saatavat rahoitusosuudet voivat olla joko valtionosuutta tai muuta rahoitusosuutta. Rahoitusosuus budjetoidaan tuloksi sille vuodelle, jonka aikana oikeus tuloon arvioidaan kunnalle syntyvän. Muita investointituloja ovat muun muassa aktivoitujen pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutuksesta saatavat tulot tasearvosta. Investointiosassa esitetty kiinteistöjen myynti on tällainen tulo ja se on arvio koko kunnan kiinteistöjen myynneistä. Arvioidut luovutusvoitot tai –tappiot budjetoidaan käyttötalousosaan.

Investointiosassa valtuusto hyväksyy kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot hankkeille. Valtuustoon nähden sitova taso on hankekohtainen nettoinvestoinnin määrä.

Investointiosaan on otettu kokonaissumma rakennusten korjauksiin. Kokonaissummasta kohdennetaan talousarviovuoden aikana eri kohteille tarvittava määräraha hallintosäännön mukaisesti.

Talousarvio vuoden 2026 investointien osalta ei tule toteutumaan täysin suunnitellun mukaisesti. Investoinneista jää toteutumatta Kilpisjärven kaavoitukseen suunnitellut lisäinvestointitarpeet, varavoimakone ja Kilpisjärven koetalon peruskorjaus.

Investoinnit yhteensä

Investoinnit	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Menot	-4 969 000 €	-2 872 000 €	-2 960 000 €	-1 750 000 €
Tulot	5 000 €	5 000 €	5 000 €	5 000 €
Netto	-4 964 000 €	-2 867 000 €	-2 955 000 €	-1 745 000 €

Investoinnit ryhmittäin yhteensä

	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kaavoitus				
Menot	-40 000 €	0 €	0 €	0 €
Netto	-40 000 €	0 €	0 €	0 €
Maa-alueet, rakennukset ja rakennelmat				
Menot	-3 855 000 €	-2 320 000 €	-750 000 €	-250 000 €
Tulot	5 000 €	5 000 €	5 000 €	5 000 €
Netto	-3 850 000 €	-2 315 000 €	-745 000 €	-245 000 €
Koneet ja kalusto sekä ohjelmistot				
Menot	-140 000 €	-295 000 €	0 €	0 €
Netto	-140 000 €	-295 000 €	0 €	0 €
Sijoitukset				
Menot	-934 000 €	-257 000 €	-2 210 000 €	-1 500 000 €
Netto	-934 000 €	-257 000 €	-2 210 000 €	-1 500 000 €

Investoinnit ryhmittäin investoinneittain

Kaavoitus

Kaavoitus	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kilpisjärven yleiskaava (099101)				
Menot	-20 000 €			
Tulot				
Netto	-20 000 €			

Kuvaus	Kilpisjärven alueen yleiskaavan laatiminen.			
Perusteluteksti	Kilpisjärven alueen kehittämisen mahdollistaminen tulevaisuuteen.			
Pohjois-Kilpisjärven asemakaava (099108)				
Menot	-20 000 €			
Tulot				
Netto	-20 000 €			
Kuvaus	Pohjois-Kilpisjärven alueen asemakaavan laatiminen			
Perusteluteksti	Pohjois-Kilpisjärven alueen kehittämisen mahdollistaminen tulevaisuuteen.			

Maa-alueet, rakennukset ja rakennelmat

Maa-alueet, rakennukset ja rakennelmat	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Kiinteistöjen hankinta ja myynti (099031)				
Menot	-500 000 €	-150 000 €	-150 000 €	-150 000 €
Tulot	5 000 €	5 000 €	5 000 €	5 000 €
Netto	-495 000 €	-145 000 €	-145 000 €	-145 000 €
Kuvaus	Uusien kiinteistöjen hankinta (uusinvestointi) ja kiinteistöjen myynti.			
Perusteluteksti	Kiinteistöjen hankinta kunnan kehittämisen tarpeisiin.			
Karesuvannon monitoimitalo (099059)				
Menot	-3 000 000 €	-1 350 000 €		
Tulot				
Netto	-3 000 000 €	-1 350 000 €		
Kuvaus	Uusi koulu-monitoimirakennus, johon tulee tilat myös varhaiskasvatukselle ja kouluterveydenhuollolle. KVR-urakan loppuun saattaminen ja piha-alueiden varusteiden hankinta 80 000 €. Korvausinvestointi.			
Perusteluteksti	Entinen koulu on purettu sisäilmaongelmien takia ja koulun sekä varhaiskasvatuksen toiminta on tällä hetkellä väistötiloissa. Tavoitteena on saada koulu- ja varhaiskasvatustoiminnalle uudet ajantasaiset tilat ja näin parantaa palvelukykyä.			
Kiinteistöjen kunnostus (099065)				
Menot	-60 000 €	-100 000 €	-100 000 €	-100 000 €
Tulot				
Netto	-60 000 €	-100 000 €	-100 000 €	-100 000 €
Kuvaus	Kiinteistöjen perusparannukset ja kunnostukset. Korvausinvestointi.			
Perusteluteksti	Kiinteistöissä ilmenevien investointirajan ylittävien tehtävien suorittamiseksi.			
Hetan alueen kunnallistekniikan laajentaminen (099113)				
Menot		-550 000 €	-500 000 €	
Tulot				
Netto		-550 000 €	-500 000 €	
Kuvaus	Kunnallistekniikan laajentaminen Hetan kaava-alueilla. Uusinvestointi.			
Perusteluteksti	Investointi tukee Hetan alueen kehittämistä.			
Kaukolämpölinjan muuttaminen (099114)				
Menot	-45 000 €			
Tulot				
Netto	-45 000 €			
Kuvaus	Kaukolämpölinjan muuttaminen. Laajennusinvestointi.			
Perusteluteksti	Kaukolämpölinjan muuttaminen ja lämmönvaihtimen siirtäminen vanhasta Kiepin rakennuksesta Virastotalolle.			
Kilpisjärven koetalon peruskorjaus (099193)				
Menot	-225 000 €			
Tulot				
Netto	-225 000 €			
Kuvaus	Kilpisjärven koetalon peruskorjaus. Korvausinvestointi.			
Perusteluteksti	Rakennus ja rakennusosat ovat käyttöikänsä lopussa, raskas peruskorjaus. Vaihtoehtoisena harkintana rakennuksesta luopuminen kunnan osalta.			
Kilpisjärven luontokeskuksen muutostyöt (099196)				
Menot		-160 000 €		
Tulot				
Netto		-160 000 €		
Kuvaus	Tilojen muuttaminen perus- ja oppilasterveydenhuollon sekä liikuntatoimen tarpeita vastaaviksi. Uusinvestointi.			
Perusteluteksti	Kilpisjärven monitoimitalossa olevat tilat saadaan rauhoitettua perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttöön ja vältytään näihin palveluihin liittyviltä lisätilainvestoinneilta, kun Kilpisjärven monitoimitalossa sijaitsevat perus- ja oppilasterveydenhuollon palvelut sekä kuntosali saadaan siirrettyä entisen Kilpisjärven luontokeskuksen tiloihin.			
Hetan koulukeskus, kiinteistöautomatisaation modernisointi (099198)				

Menot	-25 000 €			
Tulot				
Netto	-25 000 €			
Kuvaus	Hetan koulukeskuksen kiinteistöautomaatiojärjestelmän modernisointi. Korvausinvestointi.			
Perusteluteksti	Nykyinen järjestelmä on käyttöikänsä päässä.			
Kilpisjärven torialueen kesäkeittiöt (099199)				
Menot		-10 000 €		
Tulot				
Netto		-10 000 €		
Kuvaus	Kilpisjärven torialueen kesäkeittiöt. Uusinvestointi.			
Perusteluteksti	Asennustyöt ja lisätarpeet.			

Koneet ja kalusto sekä ohjelmistot

Koneet ja kalusto sekä ohjelmistot	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Valmius ja varautuminen (varavoima) (099177)				
Menot	-90 000 €	-280 000 €		
Tulot				
Netto	-90 000 €	-280 000 €		
Kuvaus	Hetan koulukeskuksen varavoimakoneen hankinta ja syöttökaapeloinnin sekä sähköpääkeskuksen uusiminen. Uusinvestointi.			
Perusteluteksti	Varautuminen.			
Hetan kirjaston valaistuksen uudistus (099191)				
Menot	-25 000 €			
Tulot				
Netto	-25 000 €			
Kuvaus	Hetan kirjaston valaistuksen uusiminen. Korvausinvestointi.			
Perusteluteksti	Käyttöikänsä lopussa olevan valaistuksen uusiminen.			
Osallistava budjetointi (099194)				
Menot	-10 000 €			
Tulot				
Netto	-10 000 €			
Kuvaus	Osallistava budjetointi. Uusinvestointi.			
Perusteluteksti	Kuntalaiskyselyn perusteella valitaan investointikohde.			
Kilpisjärven pysäköintialue (099195)				
Menot	-15 000 €			
Tulot				
Netto	-15 000 €			
Kuvaus	Kilpisjärven pysäköintialueen muutos- ja kunnostustyöt. Uusinvestointi.			
Perusteluteksti	Pysäköinti muutetaan maksulliseksi.			
Kuntosalilaitteet Kilpisjärvi (099197)				
Menot		-15 000 €		
Tulot				
Netto		-15 000 €		
Kuvaus	Kilpisjärven kuntosaliin uudet laitteet. Korvausinvestointi.			
Perusteluteksti	Kuntosalilaitteiden uusiminen, koska vanhat laitteet ovat käyttöikänsä päässä.			

Sijoitukset

Sijoitukset	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Sijoitus Enontekiön Lentoasema Oy (099180)				
Menot	-324 000 €	-257 000 €	-210 000 €	
Tulot				
Netto	-324 000 €	-257 000 €	-210 000 €	
Kuvaus	Sijoitus Enontekiö Lentoasema Oy:hyn. Uusinvestointi.			
Sijoitus Enontekiön Vesihuolto Oy (099187)				
Menot	-360 000 €		-2 000 000 €	-1 500 000 €
Tulot				
Netto	-360 000 €		-2 000 000 €	-1 500 000 €
Kuvaus	Sijoitus Enontekiön Vesihuolto Oy:hyn. Uusinvestointi.			
Perusteluteksti	Sijoituksella saadut varat yhtiö käyttää vesihuollon infrastruktuurin vahvistamiseen Kilpisjärven alueella ja vesi- ja viemärilinjojen muutostöihin Karesuvannon alueella valtatie 21:n perusparannuksen vuoksi. Vuosi 2027 on suunnitteluvuosi ja kohteet toteutetaan/ osatoteutetaan vuosina 2028-2029.			
Sijoitus Kiinteistö Oy EKA (099192)				

Menot	-250 000 €			
Tulot				
Netto	-250 000 €			

5 RAHOITUSOSA

Rahoitusosassa osoitetaan, miten kunnan menot rahoitetaan ja kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin. Rahoitusosaan kootaan tulorahoituksen ja investointien sekä anto- ja ottolainauksen kassavirrat yhteen laskelmaan. Kunnan toiminnan häiriötön jatkuminen edellyttää, että rahan lähteiden on katettava rahan käyttö. Mikäli tulorahoitus ei riitä menoihin, kunnan on rahoitusosassa osoitettava tarvittava rahoitus. Kunta voi kattaa rahoitustarvettaan lainanotolla tai vapauttamalla rahoitus- tai vaihto-omaisuuteen sitoutunutta pääomaa.

ENONTEKIÖN KUNTA

Rahoituslaskelma (1 000 euroa)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	514	250	636	622	859
Satunnaiset erät	-	-	-	-	-
Tulorahoituksen korjauserät	- 9	- 175	- 175	- 175	- 175
Investointien rahavirta					
Investointimenot	- 1 685	- 4 889	- 2 872	- 2 960	- 1 750
Rahoitusosuudet investointimenoihin	271	-	-	-	-
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutustulot	9	180	180	180	180
Toiminnan ja investointien rahavirta	**- 899**	**- 4 634**	**- 2 231**	**- 2 333**	**- 886**
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-	-	- 400	-	-
Antolainasaamisten vähennykset	-	30	230	70	70
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	442	4 769	4 747	2 860	1 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 38	- 38	- 257	- 487	- 622
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 178	-	- 2 000	-	-
Rahoituksen rahavirta yhteensä	**226**	**4 761**	**2 320**	**2 443**	**948**
Vaikutus maksuvalmiuteen	**- 673**	**127**	**89**	**110**	**62**

Tunnusluvut					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	3 413	-15 306	-13 369	-16 238	-10 783
Investointien tulorahoitus, %	36	5	22	21	49
Laskennallinen lainanhoitokate	1,3	0,3	0,6	0,5	0,6

6 TYTÄRYHTIÖT

Enontekiön Vesihuolto Oy

Yhtiön tehtävä

Enontekiön Vesihuolto Oy:n tehtävänä on huolehtia toiminta-alueellaan vesi- ja viemärilaitostoiminnasta liiketaloudellisin perustein yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti.

Laitos vastaa veden hankinnasta, käsittelystä ja jakelusta, viemäröinnistä ja viemäriveden käsittelystä sekä laitoksen tarvitsemien laitosten, laitteiden ja johtojen suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta sekä toiminnan kehittämisestä.

Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot

Hyvinvoiva arki pitkien etäisyyksien kunnassa

Arjen tärkeiden palvelujen saavutettavuus on parantunut ja palvelut vastaavat paremmin kuntalaisten tarpeisiin.

Tavoite: Toimitetun talousveden laatuvaatimusten täyttyminen

Toimenpiteet	Seurataan veden laatua ja reagoidaan poikkeamiin viipymättä.		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Toimitetun talousveden laatuvaatimusten täyttyminen		0	100
Vastuu	Toimitusjohtaja		

Rajaton elinkeinoelämä

Elinkeinorakenne on monipuolistunut ja työpaikkojen määrä on kasvanut.

Tavoite: Varmistetaan vesihuollon valmius palvella yritystoimintaa, matkailua ja uusia investointeja

Toimenpiteet	Kilpailutetaan Siilasjärven vedenottamon ja siirtolinjojen toteutussuunnittelu ja laaditaan suunnitelmat.		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Kilpisjärven investointisuunnitelman päivitys		0	60
Vastuu	Toimitusjohtaja		

Puhdas luonto arvokkaana pääomana

Luonnon merkitys kuntalaisten hyvinvoinnin ja Enontekiön vetovoiman lähteenä on vahvistunut.

Tavoite: Huolehditaan ympäristöstä ylläpitämällä toimivaa jätevedenkäsittelyä ja toteuttamalla asianmukaista tarkkailua.

Toimenpiteet	Toteutetaan lupaehtojen mukainen tarkkailu ja korjataan havaitut poikkeamat.

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Toiminta vastaa ympäristölupaehtoja, ja havaittuihin poikkeamiin reagoidaan.	0	100
Vastuu	Toimitusjohtaja	

Korkealla kotona

Asuntojen ja rakentamisvalmiiden tonttien tarjonta on lisääntynyt ja vastaa paremmin asukkaiden tarpeisiin.

Tavoite: Tuetaan vakituista asumista ja rakentamisvalmiiden tonttien tarjontaa selvittämällä vesihuollon liittämismahdollisuudet uusilla rakentamisalueilla ja verkostojen reuna-alueilla yhteistyössä kunnan kanssa.

Toimenpiteet	Arvioidaan yhden uuden rakentamisalueen vesihuollon toteutusmahdollisuudet.

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Verkostolaajennusten toteutusvalmiuden arviointi	0	1
Vastuu	Toimitsjohtaja	

Henkilöstö

Enontekiön Vesihuolto Oy:tä ei ole merkitty työnantajarekisteriin, yhtiö ostaa henkilöstöpalvelut kokonaisuudessaan Enontekiön kunnalta.

Henkilötyövuosi	TP2025	TA2026	TA2027
Vakinaiset			
Määräaikaiset			
Yhteensä	0	0	0

Talous ja tunnusluvut

1 000 €	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Liikevaihto	701	677	681	680	680
Liikevoitto	42	57	20	60	60
Tilikauden voitto/tappio	34	23	8	25	25
Taseen loppusumma	3 346	3 593	3 900	4 400	6 400
Omavaraisuusaste %	44	52	69	75	80
Lainakanta	1 112	1 080	1 060	1 060	1 030
Investoinnit	331	230	500	2 000	1 500

Enontekiön Liikekiinteistöt Oy

Yhtiön tehtävä

Enontekiön liikekiinteistöt Oy:n yhtiöjärjestyksen mukaisena toimialana on kiinteistöjen ja rakennusten hallinta omistus- tai vuokraoikeuden nojalla sekä niihin liittyvä rakennuttaminen. Yhtiö voi omistaa ja hallita kiinteää omaisuutta ja yhtiö voi olla osakkaana muissa yhtiöissä.

Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot

Rajaton elinkeinoelämä

Enontekiölle on syntynyt uusia yrityksiä ja investointeja sekä uutta osaamista.		
Tavoite: Enontekiön kunnan strategian mukaisesti tuottaa laadukkaita liiketilapalveluja.		
Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Asiakastyytyväisyys	1	2
Tilojen optimointi	1	2
Vastuu	Toimitusjohtaja	
Tavoite: Yhtiön toiminnan kehittäminen talousjohdetusti huomioiden remonttivelan merkittävä alentaminen vuoteen 2030 mennessä		
Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Talousjohdetun liikevaihdon kasvattaminen	1	2
Remonttivelan alentaminen	1	2
Liiketilojen käytön optimointi	1	3
Vastuu	Toimitusjohtaja	

Rajat ylittävä yhteistyö ja kokeilukulttuuri ovat vahvistuneet.		
Tavoite: Vuokralaisten yhteistyön, yhteisöllisyyden ja vaikuttamisen merkittävä kehittäminen		
Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Vuosittain tapahtuva yhteistyöilta	1	2
Tapahtumien järjestäminen yhteistyössä yrittäjien kanssa	1	2
Vastuu	Toimitusjohtaja	

Puhdas luonto arvokkaana pääomana

Puhdas tunturiluonto säilyy ja vahvistaa Enontekiön kestävää tulevaisuutta.		
Tavoite: Vihreä siirtymä liiketoiminnassa.		
Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**

Siirtymän jalkauttaminen liiketoiminnoissa		1	3
Vastuu	Toimitusjohtaja		

Henkilöstö

Enontekiön Liikekiinteistöt Oy:llä ei ole palkattua henkilökuntaa. Yhtiö ostaa tarvittavat henkilöresurssit Kiinteistö Oy Enontekiön kunnan asunnoilta.

Henkilötyövuosi	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Vakinaiset		0	0		
Määräaikaiset		0	0		
Yhteensä	0	0	0	0	0

Talous ja tunnusluvut

1 000 €	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Liikevaihto	228	275	292	310	350
Liikevoitto	-132	-60	-63	-15	10
Tilikauden voitto/tappio	-118	-55	-166	-100	20
Taseen loppusumma	1 986	2 500	2 500	2 400	2 400
Omavaraisuusaste %	98	90	80	80	83
Lainakanta	0	200	500	470	440
Investoinnit	20	300	500	100	0

Kiinteistö Oy Enontekiön kunnan asunnot

Yhtiön tehtävä

Kiinteistö Oy Enontekiön kunnan asuntojen toimialana on omistaa tai vuokraoikeuden nojalla hallita kiinteistöjä ja omistaa niille rakennettuja asuintaloja.

Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot

Hyvinvoiva arki pitkien etäisyyksien kunnassa

Kuntalaisten hyvinvointi, turvallisuuden tunne ja mahdollisuudet osallistua ovat vahvistuneet.

Tavoite: Asukkaiden viihtyvyyden , yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen lisääminen.

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Asukastoimikunnan aktivointi	1	2
Asukastoimikunnan kokouksen järjestäminen ja tulosten jalkauttaminen	1	2
Asukasdemokratia lain huomioiminen toiminnoissa	1	2
Asukaiden yhdessä tekemisen aktivointi	0	1
Vastuu	Toimitusjohtaja	

Puhdas luonto arvokkaana pääomana

Puhdas tunturiluonto säilyy ja vahvistaa Enontekiön kestävää tulevaisuutta.

Tavoite: Yhtiön tavoitteena on huomioida luonto ja sen vaikutukset

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Kierrätyksen optimointi	1	3
Luonnonmukainen operointi	1	2
Vastuu	Toimitusjohtaja	

Korkealla kotona

Asuntojen ja rakentamisvalmiiden tonttien tarjonta on lisääntynyt ja vastaa paremmin asukkaiden tarpeisiin.

Tavoite: Riittävän liiketoiminnallisen käyttöasteen ja muiden tuottojen varmistaminen.

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Käyttöaste	95	97
Muiden tulojen kehittyminen positiivisesti	420 000	450 000
Vastuu	Toimitusjohtaja	

Tavoite: Rakennuskannan salkuttaminen, vihreän siirtymän prosessointi ja laadukkaan asuntokannan varmistaminen.		
Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Vihreän siirtymän prosessointi ja jalkauttaminen	1	2
Ulkoalieiden viihtyvyyden varmistaminen	1	2
Kuntoarvioiden ja salkutuksen jalkauttaminen	1	3
Vastuu	Toimitusjohtaja	
Tavoite: Yhtiön tavoitteena on strategiansa mukaisesti remonttivellan 33 % pienentäminen ja rakennuskannan optimointi vuoteen 2030 mennessä		
Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Rakennuskannan optimointi	1	5
Remonttivelan pienentäinen	1	3
Uusi mittari	0	
Vastuu	Toimitusjohtaja	

Henkilöstö

Kiinteistö Oy Enontekiön kunnan asuntojen strategiana on ylläpitää ja kehittää henkilökunnan ammattitaitoa, sekä sitouttaa henkilökunta.

Henkilötyövuosi	TP2025	TA2026	TA2027
Vakinaiset	6,5	7	7
Määräaikaiset	0	1	1
Yhteensä	6,5	8	8

Talous ja tunnusluvut

1 000 €	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Liikevaihto	1 077	1 300	1 100	1 100	1 100
Liikevoitto	30	-136	-110	-90	10
Tilikauden voitto/tappio	-55	-160	-160	-140	20
Taseen loppusumma	3 279	3 200	3 200	3 200	3 300
Omavaraisuusaste %	25	23	24	25	27
Lainakanta	1 928	2 000	1 900	1 800	1 700
Investoinnit	10	150	100	25	25

Enontekiön Lentoasema Oy

Yhtiön tehtävä

Yhtiön tehtävä on toimia Suomen ilmailuviranomaisen hyväksymänä lentoasemaoperaattorina ja ylläpitää Enontekiön kunnassa sijaitsevaa lentoasemaa. Yhtiö kehittää lentoaseman toimintaa kestävällä tavalla ympärivuotiseksi lentoasemaksi. Yhtiö varmistaa nykyisten asiakkuuksien pysyvyyden palvelemalla asiakkaita hyvin ja keskittyy samalla tulevaisuuden ilmailun kehittämiseen.

Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot

Hyvinvoiva arki pitkien etäisyyksien kunnassa

Kuntalaisten hyvinvointi, turvallisuuden tunne ja mahdollisuudet osallistua ovat vahvistuneet.

Tavoite: Lentoaseman talous kehittyy kuntalaisten hyvinvointia tukevalla tavalla

Toimenpiteet Liiketoiminnan kehittäminen

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Liikevaihto (tuhatta euroa)	1 370	1 600
Tulos (tuhatta euroa)	70	100

Vastuu toimitusjohtaja

Tavoite: Lentoaseman pelastustoimi on sopimuspalokunta

Toimenpiteet Lentoasema hakeutuu sopimuspalokunnaksi

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Sopimuspalokuntasopimus solmittu (1 = kyllä, 0 = ei)	0	1

Vastuu toimitusjohtaja

Rajaton elinkeinoelämä

Elinkeinorakenne on monipuolistunut ja työpaikkojen määrä on kasvanut.

Tavoite: Lentoasema on hyvä ja luotettava työnantaja

Toimenpiteet Lentoasema tarjoaa työpaikkoja

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Kausityöntekijöiden lukumäärä	22	25

Vastuu toimitusjohtaja

Rajat ylittävä yhteistyö ja kokeilukulttuuri ovat vahvistuneet.

Tavoite: Lentoaseman kautta matkustetaan myös Norjaan ja/tai Ruotsiin

Toimenpiteet Lentoasema on mukana yhteistyöhankkeissa Ruotsin ja/tai Norjan kanssa

Mittarit	**Lähtö**	**Tavoite**
Lentoasemalla yhteistyötä Ruotsin ja/tai Norjan kanssa	0	1

Vastuu toimitusjohtaja

Puhdas luonto arvokkaana pääomana

Puhdas tunturiluonto säilyy ja vahvistaa Enontekiön kestävää tulevaisuutta.

Tavoite: Lentoaseman energiatalous paranee

Toimenpiteet Lentoasema / ENF Infra Oy parantaa rakennuskannan energiatehokkuutta erilaisin energiatehokkuutta parantavin toimenpitein (lisälämmöneristys, lämmön talteenotto, vaihtoehtoiset energialähteet), jotka samalla parantavat myös asiakaskokemusta.

Lentoasemaa operoidaan mahdollisimman energiatehokkaasti.

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Sähkönkulutus vuodessa (kWh)	530	500
Toteutetut energiainvestoinnit ja toimenpiteet vuodessa (kpl)	0	1

Vastuu toimitusjohtaja

Tavoite: Lentoasema toteuttaa vihreää siirtymää

Toimenpiteet Paloautojen sammutusvaahtojen vaihtaminen fluorivapaiksi

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Paloautojen vaahdot vaihdettu fluorivapaiksi (1 = kyllä, 0 = ei)	0	1

Vastuu toimitusjohtaja

Korkealla kotona

Saavutettavuus sekä liikenne- ja tietoliikenneyhteydet ovat parantuneet ja tukevat arkea ja yritystoimintaa.

Tavoite: Enontekiöllä on reittilentoyhteys

Toimenpiteet Aluevaikuttaminen ja edunvalvonta yhdessä kunnan kanssa

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Reittilentoyhteys (kyllä = 1, ei = 0)	0	1

Vastuu toimitusjohtaja

Tavoite: Lentoaseman matkustajalentoliikenne on ympärivuotista

Toimenpiteet Ponnistelut asiakaskunnan laajentamiseksi

Mittarit	Lähtö	Tavoite
Lentokauden pituus (kuukausia)	5	6

Vastuu toimitusjohtaja

Henkilöstö

Lentoaseman henkilöstörakenne on osa-aikapainotteinen.

Henkilötyövuosi	TP2025	TA2026	TA2027
Vakinaiset	6	6	5
Määräaikaiset	5	20	10
Yhteensä	11	26	15

Talous ja tunnusluvut

1 000 €	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Liikevaihto	1 370	1 543	1 617	1 698	1 783
Liikevoitto	71	-116	-358	-315	-266
Tilikauden voitto/tappio	70	-116	-360	-316	-267
Taseen loppusumma	1 466	1 663	1 305	1 305	1 305
Omavaraisuusaste %	28	22	30	30	30
Lainakanta	0	0	0		
Investoinnit	197	113	86		

ENF Infra Oy

Yhtiön tehtävä

Yhtiö omistaa ja hallinnoi Enontekiön kunnassa sijaitsevan lentoaseman maa-alueita ja infrastruktuuria. Tehtävänä on toimia maa-alan ja kiinteän infran omistajana ja vuokrata niitä Enontekiön Lentoasema oy:lle.

Yhtiö on voittoa tavoittelematon organisaatio.

Tavoitteet, mittarit ja vastuutahot

Rajaton elinkeinoelämä

Enontekiölle on syntynyt uusia yrityksiä ja investointeja sekä uutta osaamista.			
Tavoite: ENF Infra Oy kehittää lentoaseman infrastruktuuria, jotta lentoasema palvelisi alueen elinkeinoelämää entistä paremmin.			
Toimenpiteet	Lentokoneiden säilytyshallin rakentaminen		
Mittarit		**Lähtö**	**Tavoite**
Lentokoneiden säilytyshalli rakennettu (kyllä = 1, ei = 0)		0	1
Vastuu	toimitusjohtaja		

Henkilöstö

Yhtiöllä ei ole omaa palkattua henkilöstöä.

Henkilötyövuosi	TP2025	TA2026	TA2027
Vakinaiset	0		
Määräaikaiset	0		
Yhteensä	0	0	0

Talous ja tunnusluvut

1 000 €	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Liikevaihto	95	175	124	124	124
Liikevoitto	0	0	0	0	0
Tilikauden voitto/tappio	0	0	0	0	0

Taseen loppusumma	725	1 032	1 020	1 020	1 020
Omavaraisuusaste %	93,00	96,00	97,00	97,00	97,00
Lainakanta	0	0	0		
Investoinnit	0	0	0		